

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

YHTEYS LAPSEEN ON TÄRKEÄMPI KUIN ÄLYLAITE

Kokemuksia älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä

TEKIJÄT:

Roosa Almila
Inkaliina Lyijynen

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Kätilön tutkinto-ohjelma	
Työn tekijät Roosa Almila ja Inkaliina Lyijynen	
Työn nimi Yhteys lapseen on tärkeämpi kuin älylaite – Kokemuksia älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä	
Päiväys	27.11.2020
Sivumäärä/Liitteet	46/5
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Kuopion Perheentalo	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Nykyään älylaitteet ovat osa lapsiperheiden arkea. Älypuhelimia, -tabletteja ja tietokoneita käyttävät sujuvasti sekä vanhemmat että pienet lapset. Älylaitteiden käyttö on lisääntynyt alle 3-vuotiaiden lasten keskuudessa merkittävästi lähivuosien aikana. Lähes puolet lapsista alkavat käyttää älylaitetta säännöllisemmin alle kolmen vuoden iässä. Älylaitteiden käyttö vaikuttaa alle 3-vuotiaisiin lapsiin niin psyykkisellä, fyysisellä kuin sosiaalisella tasolla.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena Kuopion Perheentalon asiakaskunnalle. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattavaa tietoa perheiden älylaitteiden käytöstä. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemusten kautta, kuinka älylaitteet vaikuttavat lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tavoitteena oli saada tutkimukseen osallistuvat pohtimaan älylaitteiden käyttömääriin ja -tilanteisiin liittyviä asioita. Tavoitteena oli myös saada tutkijoille lisää ammattitaitoa ja työkaluja tulevaisuutta varten.</p> <p>Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella Webropol 3.0-palvelua käyttäen. Tutkimuksessa tarkasteltiin seitsemää vastausta. Tutkimuksesta muodostui kolme johtopäätöstä. Vanhempien mukaan alle 3-vuotiaat käyttävät älylaitteita vähän. Vanhemmat antavat älylaitteen lapselle usein virikkeeksi. Vanhempien mukaan älylaitteiden käyttö ei vaikuta lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen.</p> <p>Aihetta voidaan tutkia muutaman vuoden päästä uudestaan, ja tuloksia voidaan verrata aiemmin tutkittuun tietoon. Suomalaisia tutkimuksia aiheesta tässä ikäluokassa on tehty vähän, ja siksi koemme tutkijoina tämän aiheen olevan tulevaisuudessa tärkeä tutkimusaihe. Tämän tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset voivat antaa muille tutkijoille jonkinlaista suuntaa tehdessä tästä aihepiiristä uutta tutkimusta. Tutkimuksen pienen otoksen vuoksi tuloksia ei voida yleistää väestöön, mutta ne voivat antaa suuntaa lasten älylaitteiden käytöstä sekä älylaitteiden vaikutuksista lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen.</p>	
Avainsanat älylaitteet, vauvat, taaperot, vanhemmat, vuorovaikutus	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Midwifery	
Authors Roosa Almila ja Inkaliina Lyijynen	
Title of Thesis The Connection to a Child Is More Important Than a Mobile Device - Experiences About Mobile Device Use in Families With Under Three-Year-Old Children	
Date 27.11.2020	Pages/Appendices 46/5
Client Organisation /Partners Kuopion Perheentalo	
<p>Abstract</p> <p>Nowadays mobile devices are a part of mundane living. Smart phones, tablets and computers are being used swimmingly by parents and small children. The use of mobile devices has increased among under three-year-old children drastically in the past few years. Nearly half of the children start to use a mobile device more regularly when they are under three years of age. The use of mobile devices affects to under three-year-old children mentally, physically and emotionally.</p> <p>This thesis was conducted as a qualitative study, the client organisation of which was Kuopion Perheentalo. The purpose of this study was to provide comprehensive information about the mobile device use in families with children. The goal was to find out through parents experiences how mobile devices impact on the interaction between the child and the parent. The goal was also to make the participants of this study to ponder about the amount of time and the situations used with mobile devices. The aim was to provide more information and tools for the researchers for the future.</p> <p>The material of this study was collected using an electronic Webropol 3.0 survey. There were seven responses to the survey that were the subject of the study. The study showed three main results. According to the respondents, under three-year-olds use mobile devices a little. Parents give the mobile device to a child as a stimulus. According to the respondents the use of mobile devices does not affect the parent-child relationship.</p> <p>A research can be carried out on the same topic again in a few years. The results can be compared to previous studies. Only a few Finnish studies of this topic have been made and that is why this is an important topic to study more in the future. The results of this study and the main results can give other researchers some direction to making a new study of this topic. Because of the small size of the research sample the results can not be generalized across the whole population but they can show the direction in children's mobile device use and the effect of the mobile device use on the parent-child relationship.</p>	
<p>Keywords</p> <p>mobile devices, infants, toddlers, parents, interaction</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	ÄLYLAITTEIDEN VAIKUTUKSET LAPSEN KEHITYKSEEN JA TERVEYTEEN.....	7
2.1	Älylaitteiden vaikutukset lapsen psyykkiseen kehitykseen	7
2.2	Älylaitteiden vaikutukset lapsen fyysiseen kehitykseen	8
2.3	Älylaitteet ja uni.....	10
3	ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÖ LAPSIPERHEISSÄ	11
3.1	Ruutuaika.....	11
3.2	Vanhempien suhtautuminen älylaitteisiin ja mediaan	13
3.3	Älylaitteiden käyttö perheessä eri tilanteissa	13
4	ÄLYLAITTEET JA VUOROVAIKUTUS.....	15
4.1	Älylaitteiden vaikutukset lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen	15
4.2	Lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen edistäminen.....	16
5	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE	17
6	TUTKIMUKSEN MENETELMÄ, AINEISTO JA ANALYYSI	18
6.1	Kvalitatiivinen tutkimus	18
6.2	Aineiston keruu.....	19
6.3	Aineiston analyysi	20
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	22
7.1	Kuinka paljon alle 3-vuotiaat käyttävät älylaitteita?	22
7.2	Millaisissa tilanteissa perheessä käytetään älylaitteita?	24
7.3	Miten älylaitteiden käyttö vaikuttaa lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen?.....	26
8	TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	28
9	POHDINTA.....	30
9.1	Tutkimustulosten tarkastelu.....	30
9.2	Ammatillinen kasvu ja kehitys	33
9.3	Jatkotutkimusaiheet ja hyödynnettävyys.....	34
	LÄHTEET JA LIITTEET.....	36
	LIITE 1: PERHEIDEN ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÖÖN LIITTYVIÄ TUTKIMUKSIA	40
	LIITE 2: SWOT-ANALYYSI	42
	LIITE 3: KUTSU TUTKIMUKSEEN.	43

LIITE 4: SAATEKIRJE.....	44
LIITE 5: KYSELYLOMAKE.....	45

1 JOHDANTO

Nykyään älylaitteet ovat osa lapsiperheiden arkea. On olemassa älypuhelimia, -tabletteja ja tietokoneita, joita käyttävät sujuvasti sekä vanhemmat että pienet lapset. Älylaitteiden käyttö on lisääntynyt alle 3-vuotiaiden lasten keskuudessa merkittävästi. Vuonna 2011 kymmenen prosenttia 6-48 kuukauden ikäisistä lapsista käytti jotakin älylaitetta, mutta vuoteen 2015 mennessä määrä oli noussut jo 92 prosenttiin. Lähes puolet lapsista alkavat käyttää älylaitetta säännöllisemmin keskimäärin jo ennen kahta ikävuotta. Älylaitteiden käyttö vaikuttaa alle 3-vuotiaisiin lapsiin niin psyykkisellä, fyysisellä kuin sosiaalisella tasolla. (Bentley, Turner ja Jago 2016; Kilic ym. 2018.)

Tutkimuksen aiheeksi valittiin älylaitteiden käyttö alle 3-vuotiaiden lasten perheissä. Idea tutkimuksen aiheesta on tullut läheiseltä, joka työskentelee päivittäin lasten kanssa. Aihetta on tutkittu aiemminkin, mutta lapsiin on keskitytty enemmän ja vanhemman roolia älylaitteen käyttäjänä perheessä on tutkittu vähemmän (Kilic ym. 2018). Aihe on hyvin ajankohdainen ja se herättää paljon keskustelua. Tulevien kättilöiden näkökulmasta aihe on tärkeä, koska perheiden hoitotyö on keskeinen osa ammattia. Alle 3-vuotiaiden lisääntyvä älylaitteiden käyttö voi olla tulevaisuudessa aihe, johon kättilön tulee ottaa kantaa perheitä ohjattaessaan. (Savonia-ammattikorkeakoulu s.a.a.) Tutkimuksen avulla päästiin kartoittamaan älylaitteiden käyttöä alle 3-vuotiaiden perheissä monipuolisesti.

Tutkimuksen menetelmäksi valittiin kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattavaa tietoa perheiden älylaitteiden käytöstä. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemusten kautta, kuinka älylaitteet vaikuttavat lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tavoitteena oli saada tutkimukseen osallistuvat pohtimaan älylaitteiden käyttömääriin ja -tilanteisiin liittyviä asioita. Tavoitteena oli myös saada tutkijoille lisää ammattitaitoa ja työkaluja tulevaisuutta varten.

Tutkimuksen tilaajana toimi Kuopion Perheentalo, jonka toiminnasta vastaa Pelastakaa Lapset ry. Kuopion Perheentalon toimintaa rahoitetaan STEA:n myöntämällä hankerahoituksella sekä Kuopion kaupungin myöntämällä avustuksella. Perheentalo toimii kohtaamispaikkana lapsiperheille. Perheentalo antaa tukea lapsiperheen arjen asioihin, sekä lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuuden mahdollisuuksia. (Kuopion Perheentalo 2020.)

2 ÄLYLAITTEIDEN VAIKUTUKSET LAPSEN KEHITYKSEEN JA TERVEYTEEN

Älylaitteita ovat muun muassa älypuhelimet, -tabletit tai tietokoneet, joissa on monipuolisia ominaisuuksia. Älylaitteilla voi esimerkiksi pelata pelejä, käyttää sosiaalista mediaa tai etsiä internetistä tietoa. Alle 3-vuotiaat lapset oppivat käyttämään älylaitteita nopeasti ja sujuvasti. Varjopuoli kuitenkin on, että älylaitteet koukuttavat lapsia ja niiden käyttöä voi olla vaikea rajoittaa, sillä ne ovat tulleet hyvin normaaliaksi osaksi lapsiperheiden arkea. Älylaitteita käyttävien pienten lasten vanhemmat ovat kuvanneet, että lasten ruutu-aika koostuu edelleen suurimmaksi osaksi television katselusta, mutta älylaitteet ovat kuitenkin osa lapsen ruutu-aikaa. Ruutuajalla tarkoitetaan älylaitteiden ja television parissa vietettyä aikaa. Pienten lasten älylaitteiden käyttö on satunnaista, mutta lapsilla on kuitenkin useimmiten lupa käyttää älylaitetta halutessaan. (Kilic ym. 2018; Bentley ym. 2016.)

Tutkittua tietoa älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaisiin lapsiin on olemassa vasta vähän. Tämä johtuu siitä, että pienillä lapsilla on ollut mahdollisuus älylaitteiden käyttöön vasta muutamien vuosien ajan. Aiheesta tiedetään, että älylaitteiden käyttö vaikuttaa alle 3-vuotiaiden lasten kehitykseen ja hyvinvointiin psyykkisellä, fyysisellä sekä sosiaalisella tasolla. Tutkimustietoa älylaitteiden käytön hyödyllisistä vaikutuksista lasten kehitykseen ja terveyteen ei löydy vielä kovinkaan paljon. Tutkijat kuitenkin toivovat, että älylaitteiden hyötyjä esimerkiksi lapsen oppimisen kannalta pystyttäisiin löytämään tulevaisuudessa. (Bentley ym. 2016; Radesky ja Christakis 2016.)

2.1 Älylaitteiden vaikutukset lapsen psyykkiseen kehitykseen

Ihmisen aivot kehittyvät noin 30-vuotiaaksi asti, mutta lapsuudessa aivot muovautuvat herkimmin. Voidaan myös sanoa, että aivot ovat plastiset. Lapsen aivorunko kypsyy, tunne-aivuori kehittyy ja kypsyy, aivojen eri puoliskot ja muisti kehittyvät. Lapsuudessa ja nuoruudessa hermoradoista vahvistuvat ne, jotka ovat eniten käytössä. Täten lapsi on alttiimpi älylaitteiden käytön vaikutuksille kuin aikuinen. Etuotsalohkojen tehtävänä on ohjailla ihmisen itsesäätelyä ja keskittymiskykyä, ja etuotsalohkot kehittyvät ihmisellä noin 25 ikävuoteen saakka. Pienillä lapsilla etuotsalohkot ovat vielä kehitysvaiheessa, joten oman toiminnan kontrolloiminen voi olla vielä hankalaa. Lapsi tarvitsee vanhemman ohjausta ja rajoja älylaitteiden käyttöön. (Hermanson ja Sajaniemi 2018; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019b.)

Lapsen kehityksestä voidaan tunnistaa psykososiaalisia tapahtumia, jotka ilmenevät lapsella tiettyjen viikkojen ja kuukausien iässä. Psykososiaaliset tapahtumat ovat vahvasti kytköksissä vuorovaikutukseen, sillä kehityksen edetessä lapsi on eri tavoin vastavuoroisessa kontaktissa häntä ympäröiviin ihmisiin. Muutamien viikkojen ikäisenä lapsi ottaa hymy- ja katsekontaktia, ja kolmen kuukauden ikäisenä lapsi jokeltaa ja nauraa vastavuoroisesti. Kuukausien kuluessa lapsi alkaa tapailla sanoja ja vilkuttamaan vastavuoroisesti. Yli vuoden ikäisenä lapsi puhuu jo selviä sanoja, ja noin kahden vuoden ikäisenä lapsi puhuu lyhyitä lauseita sekä seuraa kehotuksia. 3-vuotias lapsi kyselee runsaasti. (Rantala 2016; Väestöliitto 2018.)

Van den Heuvelin ym. (2018) mukaan internetissä olevat kirjat ja sovellukset luovat enemmän häiriötekijöitä ja häiritsevät lapsen oppimista. Lapsella saattaa olla ohjelma pyörimässä, mutta alle 30-kuukautinen lapsi ei pysty oppimaan kieliä katsomalla tablettia. Muistitutkimuksissa taaperoilla on vaikeuksia soveltaa oppimaansa eri kontekstista. He eivät pysty siirtämään opittua tietoa samalla tavalla kuin kasvatusten vanhemmalta opitussa. Lisääntynyt television katselu on yhteydessä kielellisiin viivästymiin, kuten esimerkiksi puheen viivästymiseen. Alle 3-vuotiailla on havaittu opittujen sanamäärien vähenemistä sekä puhekielen eroja aiempaan tutkimustietoon verrattuna. (Van den Heuvel ym. 2018.)

Toisaalta älylaitteiden on tutkittu ihanteellisessa tapauksessa jopa edistävän kielellisiä taitoja. Jotkin älylaite-sovellukset voivat kehittää varhaisia kielellisiä taitoja 3-vuotiailla. Taaperoiden on myös havaittu kehittyvän kielellisesti oppiessaan uusia verbejä videokeskusteluiden kautta. Ongelma kuitenkin on, että useat pienille lapsille suunnatut älylaite-sovellukset eivät ole tarpeeksi laadukkaita akateemisten tai kielellisten taitojen edistämiseen. Tutkijat painottavat, että lapset oppivat parhaiten etukäteen suunnittele mattomista ja sosiaalisista leikeistä. Vastavuoroista kanssakäymistä vanhemman kanssa pidetään myös tärkeänä lapsen oppimisen kannalta. (Radesky ja Christakis 2016; Van den Heuvel ym. 2018.)

2.2 Älylaitteiden vaikutukset lapsen fyysiseen kehitykseen

Tutkimustyötä älylaitteiden vaikutuksista lapsen fyysiseen kehitykseen on tehty vain vähän. On kuitenkin mahdollista, että älylaitteiden käyttö nuorena iässä vaikuttaa esimerkiksi hienomotoriikan eli pienten lihasten tarkkojen liikkeiden kehittymiseen. Lasten tarvitsee tehdä älylaitteita käyttäessään hyvin yksinkertaisia liikkeitä, jotka eivät vaadi lihasten tarkempaa hallitsemista. Perinteisemmillä leluilla leikkiessä lasten täytyy käyttää esimerkiksi enemmän

lihasvoimaa ja koordinaatiota, joka edistää hienomotoriikan kehittymistä. Lasten älylaitteiden käyttö voi vaikuttaa myös silmien kehitykseen. On esitetty, että liian pitkä päivittäinen ruutu-aika heikentää silmän lihasten kehittymistä ja ääreisnäköä. (Lin 2019; Haynes 2016.)

Alle kouluikäisen lapsen tulisi liikkua vähintään kolme tuntia joka päivä, mutta suositusten mukainen fyysisen aktiivisuuden määrä alle kouluikäisten lasten keskuudessa on heikentynyt. Tämä johtuu osittain siitä, että pienet lapset käyttävät älylaitteita yhä enemmän. Vanhempien tulisi kannustaa lapsia fyysiseen aktiivisuuteen, ja liikkua lasten kanssa yhdessä. Suositusten mukainen varhaisvuosien fyysinen aktiivisuus (kuva 1) edistää lapsen fyysistä terveyttä ja hyvinvointia. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016; Bentley ym. 2016.)

KUVA 1. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016)

2.3 Älylaitteet ja uni

Riittävä uni on välttämätöntä lapsen kehitykselle ja terveydelle. Uni vaikuttaa lapsen luovuuteen, keskittymiskykyyn ja mielialaan, ja hyvä uni antaa lapselle jaksamista leikkimiseen. Alle neljän kuukauden ikäisillä lapsilla häiriöt unirytmissä ovat tavallisia, mutta yli neljän kuukauden ikäisellä lapsella unirytmien tulisi olla jo muuttumassa säännöllisemmäksi. Esimerkiksi säännölliset iltarutiinit ja riittävä ulkoilu edistävät parempaa unta, mutta älylaitteiden käyttö liian lähellä nukkumaanmeno-aikaa voi häiritä sitä (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2018; Paavonen ja Saarenpää-Heikkilä 2020). Lasten lisääntyneen älylaitteiden käytön on osoitettu vievän minuitteja lapsen yöunesta. Ilta kannattaa rauhoittaa niin, että älylaitteet laitetaan pois päältä hyvissä ajoin ennen nukkumaanmeno-aikaa, ja keskitytään säännöllisiin iltarutiineihin lapsen kanssa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2020; Radesky ja Christakis 2016.)

Vanhempien tulisi huolehtia, että lapsen päivän aikana katsottu älylaitteiden sisältö on iän puolesta sopivaa lapselle (kuva 2). Jos ohjelmassa on merkattuna ikäraja, sen tulee olla sallittu kaikenikäisille. Tällöin ohjelma soveltuu katsottavaksi alle 3-vuotiaalle. Vanhemmille lapsille suunnatuissa ohjelmissa saattaa olla sisältöä, joka aiheuttaa alle 3-vuotiaalle lapselle erilaisia pelkoja ja painajaisia. Pelot ja painajaiset voivat häiritä lapsen unta. Vanhemman olisi hyvä tarkistaa ohjelman soveltuvuus lapselle tai katsoa ohjelma lapsen kanssa yhdessä, mikäli ikäraja ei ole merkattu ohjelmaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2013; Radesky ja Christakis 2016.)

KUVA 2. Ikäraja- ja sisältösymbolit (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2020).

3 ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÖ LAPSIPERHEISSÄ

Lasten keskuudessa älylaitteiden käyttö on hyvin sujuvaa ja pienet lapset käyttävät kasvavissa määrin älylaitteita. Vuonna 2011 vain kymmenen prosenttia 6-48 kuukauden ikäisistä lapsista käytti jotakin älylaitetta, mutta vuoteen 2015 mennessä määrä oli noussut jo 92 prosenttiin. Lapsen ensikosketus älylaitteeseen, kuten älytablettiin tai älypuhelimeen, tapahtuu keskimäärin 12 kuukauden iässä, mutta tietoa on myös kuuden kuukauden iässä tapahtuneesta ensikosketuksesta. Lähes puolet lapsista alkavat käyttää älylaitetta säännöllisemmin keskimäärin jo ennen kahta ikävuotta. Aiempien tutkimusten perusteella älylaitteiden käyttö alle 3-vuotiaiden lasten keskuudessa on viime vuosina lisääntynyt myös kansainvälisesti. (Bentley ym. 2016; Kilic ym. 2018.)

Monet perheet omistavat useampia älylaitteita. On yleistä, että yksi henkilö käyttää useampaa älylaitetta kerralla. Tutkimuksista käy ilmi, että osa alle 3-vuotiaista lapsista omistaa oman älylaitteen. Yleisimpiä älylaitteita, joita lapset käyttävät, ovat muun muassa älypuhelimet ja -tabletit. Tietokone on myös yleisesti lapsien käytössä oleva älylaite. Älylaitteiden käyttö on kasvanut huomattavasti jopa alle 3-vuotiaiden keskuudessa. Lasten annetaan käyttää älylaitteita entistä helpommin ja useammin. (Domoff ym. 2018; Kilic ym. 2018; Van den Heuvel ym. 2018.) Yleisin älylaitteiden käyttötarkoitus alle 3-vuotiailla lapsilla oli erilaisen videoiden katselu (Kilic ym. 2018; Bentley ym. 2016).

Lapset tutustuvat älylaitteisiin usein jo ensimmäisten vuosien aikana, ja siksi osaavat sujuvasti käyttää älylaitteita omatoimisesti jo alle 3-vuotiaana. Pienetkin lapset osaavat avata kosketusnäytöllisen älylaitteen näytön lukituskoodin, liikuttaa sormellaan näyttöä toiseen ikkunaan ja he ymmärtävät, mitä joistakin kuvakkeista tapahtuu. Kilic ym. (2018) selvittivät tutkimuksessaan tarvitseeko lapsi apua älylaitetta käyttäessään. Tutkimuksessa selvisi, että alle 2-vuotiaista lapsista 41,3% tarvitsevat harvoin tai ei koskaan apua älylaitetta käyttäessään. (Kilic ym. 2018.)

3.1 Ruutu aika

Ruutuajalla tarkoitetaan aikaa, jonka lapsi viettää päivässä käyttäen erilaisia näytön sisältäviä laitteita. Lapsen päivittäinen ruutu aika muodostuu television katselusta ja älylaitteiden käytöstä. Tutkimuksen mukaan 22.4% alle 2-vuotiaista lapsista käyttää älylaitteita päivit-

täin. Keskimäärin vanhemmat antavat lastensa käyttää älylaitetta päivässä noin 15 minuuttia. Pienten lasten älylaitteiden käyttö on suurimmaksi osaksi passiivista eli erilaisten videoiden katselua. (Kilic ym. 2018; Van den Heuvel ym. 2018.)

Suosituksen mukaan pienten lasten päivittäisen ruutuajan tulisi olla mahdollisimman pieni, sillä älylaitteiden vaikutusta lasten kehitykseen ei ole tutkittu vielä tarpeeksi (Bentley ym. 2016). Tutkimuksissa on myös osoitettu, ettei lapsia pitäisi jättää yksin heidän käyttäessään älylaitteita. Vanhemman tulisi valvoa aina älylaitteen käyttöä, sillä internet on täynnä lapsille sopimatonta sisältöä. Kaikki videot, pelit tai kuvat eivät sovi lapsen katseltavaksi. Lasta tulee suojata iälle sopimattomalta sisällöltä. (Kilic ym. 2018.)

Yhdysvalloissa on laadittu vuonna 2016 suosituksia koskien lasten älylaitteiden käyttöä (taulukko 1). Suositusten mukaan alle 18 kuukauden ikäisille lapsille ei tulisi antaa älylaitteita käyttöön, mutta lapset saisivat soittaa videopuheluita vanhemman seurassa. 18-24 kuukauden ikäisten lasten olisi suotavaa tutustua älylaitteisiin laadukkaiden sovellusten avulla vanhemman läsnäollessa. Lasten ei pitäisi käyttää älylaitteita yksin. Kahdesta ikävuodesta ylöspäin lasten älylaitteiden käyttöä tulisi rajoittaa yhteen tuntiin päivässä, ja vanhemman valvoa älylaitteen käyttöä. Suositeltavaa olisi myös, että vanhempi ja lapsi käyttävät älylaitetta edellä mainitun ajan yhdessä. Vanhemman ja lapsen yhteinen älylaitteen käyttö on lapselle opettavaista, edistää vanhemman ja lapsen välistä kanssakäymistä, ja opettaa lapselle rajojen asettamista. (Radesky ja Christakis 2016.)

TAULUKKO 1. Suositus lasten ruutuajasta (Radesky ja Christakis 2016)

Ikä	Suositus
Alle 18 kuukautta	Älylaitteiden käytön välttäminen (videopuheluihin voi osallistua vanhemman kanssa).
18-24 kuukautta	Laadukkaiden sovellusten valitseminen lapsen käytettäväksi yhdessä vanhemman kanssa.
Yli kaksi vuotta	Älylaitteiden käytön rajoittaminen tuntiin päivässä, vanhemman tulisi valvoa käyttöä. Vanhempi voi käyttää älylaitetta yhdessä lapsen kanssa, ja auttaa ymmärtämään, mitä näytöllä tapahtuu.

3.2 Vanhempien suhtautuminen älylaitteisiin ja mediaan

Vanhemman oma rooli ja suhtautuminen median sisältöön vaikuttavat lapsen suhtautumiseen mediaan ja sen vaikutuksiin lapsessa. Yhdysvaltalais tutkimuksessa on käsitelty vanhemman roolia median käytön suhteen, joka vaikuttaa lapsen median sisällön käsittelyyn. Aktiivinen muoto sisältää vanhemman ja lapsen välistä kommunikaatiota median sisällöstä. Aktiivisen muodon on huomattu vähentävän riskiä median väkivaltaisesta vaikuttavuudesta lapseen sekä vahvistavan positiivisia vaikutuksia. Rajoittava muoto asettaa rajoja, sääntöjä ja aikarajoituksia median käytöstä. Tällä muodolla on huomattu parempia vaikutuksia lapsissa ja sen on huomattu vähentävän ruutuajan käyttöä. Kolmannessa muodossa vanhempi ja lapsi katsovat esimerkiksi televisiota yhdessä, mutta eivät kommunikoi sen sisällöstä yhdessä. Tällä voi olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia lapseen riippuen katsotun ohjelman sisällöstä. Vanhemman suhtautuminen median käyttöön on siis suuressa roolissa lapsen mediakasvatuksessa. (Domoff ym. 2018.)

Lasten älylaitteiden käyttö herättää huolestuneisuutta vanhemmissa. Bentleyyn ym. (2016) mukaan vanhemmat uskovat, että mobiililaitteita käytetään yhä enemmän koulussa. He kokevat, että lapsen digitaidot antavat etumatkaa koulutien aloittaville eivätkä he jää jälkeen muista oppilaista. Vanhemmat ajattelevat, että niistä on kehityksen ja oppimisen kannalta hyötyä. Vanhempien huolestuneisuus älylaitteiden käytöstä johtuu median sisällöstä sekä sen vaikutuksesta lapseen. Sisällöltään ne voivat vaikuttaa negatiivisesti käytökseen, mielialaan, sosiaalisiin taitoihin ja mahdollisesti synnyttää riippuvuutta. Vanhemmat kokevat lapsillaan olevan hyvin vahva halu käyttää älylaitteita. Vanhemmat kokevat tarvetta rajoittaa ja asettaa sääntöjä älylaitteiden käytöstä. Tämän vuoksi älylaitteita on jouduttu piilottamaan, käyttö on sallittu vanhemman läsnä ollessa, salasanasuojaukset on asetettu älylaitteisiin sekä aikarajoituksia on asetettu älylaitteiden käyttämisestä. Näistä huolimatta lapsilla on havaittu pitkiä ajanjaksoja älylaitteiden käytössä. Vanhemmat kokevat tabletin pois ottamisen hankalaksi lapsen kiukuttelun vuoksi. (Bentley ym. 2016.)

3.3 Älylaitteiden käyttö perheessä eri tilanteissa

Älylaitteita käytetään sekä kotona että kodin ulkopuolella yleensä viihdykkeenä. Pienten lasten annetaan käyttää älylaitteita pikaruokaloissa, automatkoilla ja erilaisissa tilanteissa,

joissa täytyy istua paikallaan. Älylaitteita annetaan usein lapselle rauhoittuakseen ja rentoutuakseen. Vanhemmat antavat älylaitteen lapselle, jotta se veisi lapsen koko huomion. Lapsi on rauhallinen ja hiljainen käyttäessään älylaitetta. Tämän vuoksi vanhemmat näkevät älylaitteen hyödyllisenä ja antavat lapsen käyttää älylaitetta ollessaan kodin ulkopuolella, kuten lääkärissä tai perheen vieraillessa ystävien luona. Älylaite koetaan myös pienen kokonsa vuoksi hyödylliseksi ja sen voi ottaa helposti mukaan. Vanhemmat kannustavat lapsiaan käyttämään älylaitetta virikkeenä, eli asiana joka motivoi tekemään jotakin. Tällöin vanhemmat saavat tehdä rauhassa kotitöitä, sillä vanhemmat voivat käyttää älylaitetta ”lapsenvahtina”. Älylaitteiden käyttöä on käytetty palkintona ja rangaistuksena. Lapsia on lahjottu hyvästä käytöksestä, jolloin he ovat saaneet käyttää älylaitteita. Huonosta käytöksestä on kielletty tai rajoitettu älylaitteiden käyttöä. (Bentley ym. 2016; Kilic ym. 2018; Van den Heuvel ym. 2018.)

Lasten älylaitteiden käyttöön liittyen on laadittu suosituksia, jotka vanhempien olisi tärkeää huomioida. Pienten lasten älylaitteiden käyttö herättää paljon huolta lapsen kehityksestä ja terveydestä, ja siksi suosituksia on laadittu perheille. Lapselle tulisi tarjota rauhallisia ohjelmia ja sovelluksia käytettäväksi, joissa ei ole liikaa häiriötekijöitä. Vanhempien on suositeltavaa kokeilla ohjelmia ja sovelluksia ensin itse, jotta he pystyvät arvioimaan, sopivatko ne lapsen käytettäväksi. Älylaitteet olisi hyvä laittaa kokonaan pois päältä silloin, kun niitä ei käytetä. Perheessä olisi myös suositeltavaa sopia, milloin älylaitteita ei käytetä laisinkaan. Tällaisia hetkiä voivat olla esimerkiksi lapsen ja vanhemman väliset leikkituokiot sekä ruokailut. Etenkin illalla älylaitteet olisi hyvä laittaa kiinni viimeistään tunti ennen nukkumien aloitusta, sillä älylaitteita tulisi välttää lapsen rauhoittamisessa. (Radesky ja Christakis 2016; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

4 ÄLYLAITTEET JA VUOROVAIKUTUS

Vuorovaikutus on käsitteenä hyvin laaja. Se kattaa yksilöiden ja yhteisöjen välisen kommunikaation ja suhteet. Vuorovaikutukseen tarvitaan vähintään kaksi ihmistä, jotka ovat vaikutuksessa toisiinsa. Varhaisella vuorovaikutussuhteella voidaan kuvata sitä, mitä kaikkea lapsi ja vanhempi tekevät ja kokevat lapsen ensimmäisinä vuosina yhdessä. Lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen sisältyy esimerkiksi vastavuoroisuutta ja erilaisten tunnetilojen jakamista. Lapsi ja vanhempi oppivat ymmärtämään toisiaan tehdessään asioita yhdessä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2018; Mönkkönen 2018; Väestöliitto 2018.)

Lapset tarvitsevat kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta kehittyäkseen. Jo 0-1-vuotiaalle lapselle vuorovaikutus on hyvin tärkeä osa lapsen ja vanhemman välistä suhdetta. Hyvä varhainen vuorovaikutus lapsen ja vanhemman välillä edistää lapsen psyykkisen terveyden kehittymistä. Lapsi voi hyötyä hyvästä varhaisesta vuorovaikutuksesta tulevaisuudessa esimerkiksi ihmissuhteissa. Riittävän hyvä vuorovaikutus auttaa lasta luottamaan sekä itseensä että muihin ihmisiin, ja rakentamaan hyvän itsetunnon. Lapsi oppii säätelemään tunteitaan ottamalla mallia vanhemmasta. (Hermanson 2019; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019a.)

4.1 Älylaitteiden vaikutukset lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen

Kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen kulku lapsen ja vanhemman välillä on lapselle tuttua, mutta älypuhelimien tai muun älylaitteen tullessa mukaan lapsen ja vanhemman vuorovaikutus muuttuu katkonaisemmaksi. On myös osoitettu, että vanhemman älylaitteiden käyttö on yhteydessä lapsen ja vanhemman välisen sanallisen sekä sanattoman kommunikoinnin vähenemiseen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019c; Radesky ja Christakis 2016.) Älylaitteet ovat helposti myös lasten käytettävissä ja ne tarjoavat nopean vuorovaikutteisen elementin, joka houkuttelee käyttämään älylaitteita. Älylaitteiden käyttäminen vie aikaa lapselle välttämättömästä ja kehittävästä vuorovaikutuksesta sekä vuorovaikutuspohjaisesta leikkimisestä huoltajien kanssa. Tämä voi osittain selittää lapsen kehityksen viiveiden ja älylaitteiden käyttämisen yhteyden. (Bentley ym. 2016; Van den Heuvel ym. 2018.)

Vuorovaikutus on riittämätöntä silloin, kun vanhempi ei ole läsnä lapsen ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa. Riittämättömydestä voi kertoa liian vähäinen läheisyyden antaminen lapselle tai puutteet tunneilmaisussa. Katsekontaktin ottaminen lapseen on vähäistä ja vanhempi ei seurustele lapsen kanssa normaalisti. Älylaite voi viedä lapsen tai vanhemman huomion, jolloin edellä mainittua vuorovaikutuksen puutteellisuutta saattaa alkaa esiintymään lapsen ja vanhemman välisessä suhteessa tahattomasti ja huomaamatta. (Hastrup ja Puura 2020; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019c.)

4.2 Lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen edistäminen

Hyvään vuorovaikutukseen vanhempi pystyy vaikuttamaan ottamalla muutamia asioita huomioon. Lapsen ja vanhemman välistä hyvää vuorovaikutusta edistää esimerkiksi läheisyyden antaminen lapselle, joka tuo turvallisuuden tunnetta. Vanhemman on tärkeää keskittyä myös vastavuoroisuuteen eli lapsen ilmeisiin ja eleisiin vastaamiseen. Vanhemman tulee ottaa lapseen usein katsekontaktia, lasta on tärkeää koskettaa ja lapselle tulee puhua paljon. Tärkeää vuorovaikutuksen kannalta on myös yhteisten asioiden tekeminen. Lapsen tunteisiin tulisi vastata lapsen ikä ja toimintakyky huomioon ottaen. Lapsi kokee monia eri tunteita, kuten iloa, surua ja pelkoa, joita vanhemman tulee tulkita ja vastata niihin myötätuntoisesti. (Hastrup ja Puura 2020; Hermanson 2019.)

Lapsen ja vanhemman välisessä suhteessa älylaitteiden käyttö tulisi huomioida vuorovaikutuksen kannalta. Lapsen ruutuajoista on hyvä pitää kiinni ja vanhemman on suositeltavaa rajoittaa älylaitteiden käyttöään silloin, kun lapsi ja vanhempi tekevät asioita yhdessä. Vuorovaikutus lapsen ja vanhemman välillä säilyy mielekkäänä ja laadukkaana, kun älylaite ei häiritse yhteisiä hetkiä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019c; Radesky ja Christakis 2016.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE

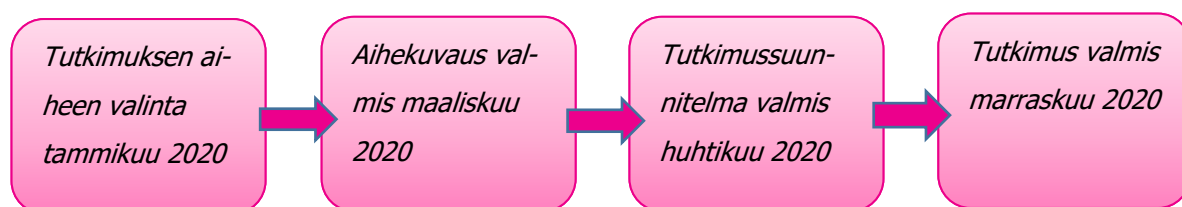
Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattavaa tietoa perheiden älylaitteiden käytöstä. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemusten kautta, kuinka älylaitteet vaikuttavat lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tavoitteena oli saada tutkimukseen osallistuvat pohtimaan älylaitteiden käyttömääriin ja -tilanteisiin liittyviä asioita. Tavoitteena oli myös saada tutkijoille lisää ammattitaitoa ja työkaluja tulevaisuutta varten.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää:

1. Kuinka paljon alle 3-vuotiaat käyttävät älylaitteita?
2. Millaisissa tilanteissa perheissä käytetään älylaitteita?
3. Miten älylaitteiden käyttö vaikuttaa lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen?

6 TUTKIMUKSEN MENETELMÄ, AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimusprosessi kesti kokonaisuudessaan noin vuoden (kuvio 1). Tutkimuksen aihe varmistui tutkijoille tammikuun 2020 aikana. Aihekuvausten kirjoittamiseen päästiin nopeasti, ja aihekuvaus valmistui maaliskuussa. Huhtikuussa 2020 tutkimussuunnitelman valmistuttua aloitettiin tekemään tutkimuksen kyselyä. Tarkoituksena oli toteuttaa kysely Webropol 3.0-palvelussa älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä. Kysely toteutettiin Webropol 3.0-palvelussa kesäkuun alussa vuonna 2020. Kesän ja syksyn aikana tutustuttiin kerättyyn aineistoon ja analysoitiin kyselyn tuloksia. Tutkimus saatiin valmiiksi marraskuussa 2020. Tutkimus esitellään Kuopion Perheentalolla vuoden 2021 alkupuolella.

KUVIO 1. Tutkimusprosessi

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jonka avulla pyritään ymmärtämään ja selittämään tutkittavan ilmiön luonnetta. Laadullisen tutkimuksen yleisimpiä aineiston keruumenetelmiä ovat haastattelut, kyselylomakkeet ja havainnointi. Aineiston keruumenetelmiä voi käyttää joko yksin tai muutaman menetelmän yhdistelmää. Laadullisen tutkimuksen aineiston koko on kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen nähden pienempi. Laadullisen tutkimuksen ei ole tarkoitus tehdä tilastollisia yleistyksiä, vaan pyritään kuvaamaan tietynlaisen ilmiön luonnetta ja ymmärtämään sen toimintaa. Tämän vuoksi laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkimukseen osallistujat ovat tietoisia tai heillä on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimuksen osallistua ei siis valita satunnaisesti, vaan pyritään valitsemaan osallistujia harkitusti. Kerättyä aineistoa analysoidaan laadullisissa tutkimuksissa usein sisällönanalyysin avulla. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83-98.)

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus sopi tämän tutkimuksen menetelmäksi hyvin, koska tutkimus pyrki tavoittamaan tutkittavien henkilöiden kokemuksia älylaitteiden käytöstä. Li-

säksi aihetta on tutkittu Suomessa hyvin vähän. Tutkimusta ei haluttu suorittaa kenttätutkimuksena, koska se olisi saattanut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Vanhemmat olisivat voineet muuttaa käytöstään tiedostaessaan, että tutkijat tarkkailevat heitä. Tässä tapauksessa se olisi tarkoittanut älylaitteiden käytön vähentämistä. Alle 3-vuotiaiden lasten perheille toteutettiin kysely, joka kartoitti heidän kokemuksiaan älylaitteiden käytöstä. Tutkimusaihetta päädyttiin tarkastelemaan kvalitatiivisesta näkökulmasta, sillä aihetta olisi voinut olla haasteellista käsitellä määrällisestä eli kvantitatiivisesta näkökulmasta. Määrällisessä tutkimuksessa otos olisi jäänyt liian pieneksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kysymykset laadittiin avoimina, vaikka kysely tuotettiin Webropol 3.0-palvelussa. Tämän vuoksi kvalitatiivisen tutkimuksen luonne säilyi. (Eskola ja Suoranta 1998.)

6.2 Aineiston keruu

Tutkimuksia etsittiin Cinahl complete-sivuston kautta. Hakua rajattiin erilaisilla hakusanoilla, joita olivat "child, toddler, infant, preschool, smartphone, cell phone, mobile device, mobile phone, mobile applications, computer, screen time, communication, parent-child relations, interpersonal relations, family, parents". Hakusanojen lisäksi tulosta rajattiin iän mukaan, jotta hakutulokset kohdistuivat tutkimuksiin, joissa on tutkittu 0-3-vuotiaita lapsia. Hakua rajattiin myös englanninkielisiin tutkimuksiin sekä vuosiin 2015-2020. Haun rajauksen jälkeen tutkimuksia saatiin 267 kappaletta. Tutkimuksista valittiin tiivistelmien sekä yksityiskohtaisemman tarkastelun perusteella sopivimmat tutkimukset tätä tutkimusta varten. Tutkimuksessa päädyttiin tarkastelemaan lopulta viittä (5) kansainvälistä tutkimusta (liite 1). Suomenkielisiä tutkimuksia alle 3-vuotiaiden lasten älylaitteiden käytöstä ei löytynyt.

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella sähköisessä Webropol 3.0-palvelussa. Kyselyyn vastasi alle 3-vuotiaiden lasten vanhempia. Tutkimuskyselyssä (liite 5) oli 15 kysymystä, jotka olivat sekä avoimia- että monivalintakysymyksiä. Kysymykset perustuivat perheiden ajatuksiin ja näkökulmiin älylaitteiden käytöstä. Tutkimuksen tilaajan kautta lähetettiin kutsu tutkimukseen (liite 3) sähköpostiviestillä, jossa etsittiin kyselyyn halukkaita osallistujia. Samassa sähköpostiviestissä lähetettiin saatekirje (liite 4), jossa kerrottiin tutkimukseen osallistuneiden oikeuksista sekä mihin kerättyä aineistoa käytetään. Kyselyn osoitelinkin oli tarkoitus lähteä tutkimuksen tilaajan välityksellä sähköpostilla halukkaille osallistujille. Kysely kuitenkin suoritettiin fyysisesti Perheentalolla tabletin kautta, jonka avulla asiakkaat vastasivat kyselyyn. Teknisten ongelmien vuoksi vastaaminen ei ollut onnistunut samalla tabletilla useita kertoja. Muutamat vastaajat kirjoittivat linkin manuaalisesti omaan älylaitteeseensa,

jolloin vastaaminen onnistui. Vastausaikaa pidennettiin muutamalla päivällä teknisten ongelmien vuoksi. Lopuksi vastausaikaa oli kolme viikkoa. Kokonaisuudessaan vastauksia saatiin yhdeksän, joista kaksi jouduttiin rajaamaan tutkimuksen ulkopuolelle epäselvyyksien vuoksi. Kysely toteutettiin kerran kesäkuun 2020 aikana.

6.3 Aineiston analyysi

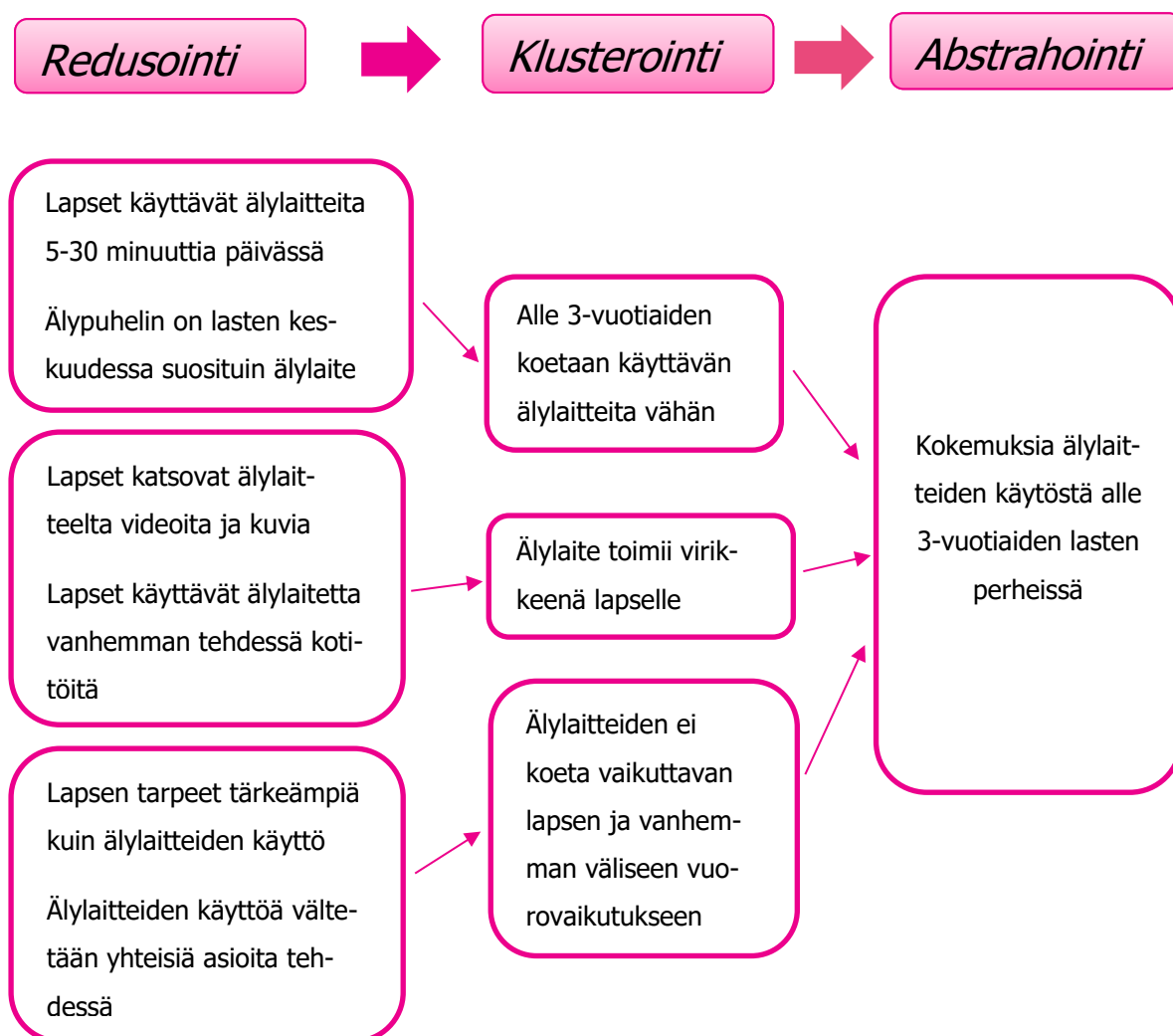
Toteutettava tutkimus oli induktiivinen eli aineistopohjainen, sillä kerätty aineisto perustui perheiden kokemuksiin älylaitteiden käytöstä. Induktiivisessa lähestymistavassa tutkimuksen tulosten pohjalta tehdään päätelmiä ja muodostetaan yleistys tai teoria. (Verne Liikenteen tutkimiskeskus ja Tampereen yliopisto s.a.) Tutkimukseen saatiin vastauksia yhteensä yhdeksän kappaletta. Niistä kuitenkin kaksi jouduttiin karsimaan pois heti alussa, sillä toinen tutkittavien lapsista ei ollut alle 3-vuotias, ja toisen lapsen ikä jäi tutkijoille epäselväksi. Lopulta vastauksia oli yhteensä seitsemän, jotka pääsivät mukaan tutkimukseen. Webropol 3.0-palvelun kautta kerättyä aineistoa saatiin yhteensä noin kuusi sivua.

Kyselyn avulla kerättyjä vastauksia tarkasteltiin sisällönanalyysin avulla. Tutkimuksen lähestymistapa oli induktiivinen, joten sisällönanalyysi tehtiin sen mukaan. Aineiston analyysia varten valittiin Milesin ja Hubermanin (1994) kehittämä aineistolähtöinen analyysi. Yksinkertaisesti kuvattuna analyysissa on kolme vaihetta (kuvio 2). Ensin aineisto redusoidaan eli pelkistetään. Kerätty aineisto jaetaan osiin ja siitä poistetaan tieto, joka ei sovellu tutkimukseen. Redusoinnin jälkeen aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään. Aineistosta etsitään samankaltaisia käsitteitä ja eroavaisuuksia. Aineistossa esiintyviä ilmiöitä vertaillaessa rajataan, mitä kaikkea tulkitaan ja mitä jätetään tulkitsematta. Lopuksi aineisto abstrahoidaan eli aineistosta luodaan teoreettisia käsitteitä. Kerätystä aineistosta muodostetaan teoreettisia käsitteitä, jotka pohjautuvat kyselylomakkeesta saatuihin vastauksiin. Päätelmiä peilataan aikaisempiin tutkimuksiin ja teorian tietoon. (Ruusuvoori, Nikander ja Hyvärinen 2010; Tuomi ja Sarajärvi 2018, 122–125.)

KUVIO 2. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 122-125)

Tässä tutkimuksessa aineistolähtöinen analyysi aloitettiin lukemalla koko Webropol 3.0-palvelussa kerätty aineisto huolellisesti läpi. Aineistoa varten luotiin Word-tiedosto, johon vastaukset taulukoitiin. Taulukoinnin avulla tutkijat saivat paremman käsityksen siitä, mitä aineisto piti sisällään. Vastausten taulukoinnin jälkeen alkuperäisilmauksista muodostettiin pelkistettyjä ilmauksia, eli aineisto redusoitiin. Pelkistettyihin ilmauksiin ei otettu mukaan sellaisia asioita, jotka olivat epäolennaisia tähän tutkimukseen liittyen. Kun pelkistettyihin ilmauksiin oltiin tyytyväisiä, muodostettiin niistä alaluokkia. Alaluokista muodostettiin edelleen yläluokkia. Pääluokkien luomiselle ei koettu tarvetta, sillä kyselystä saatu aineisto ei ollut kovin suuri. Tätä vaihetta kutsuttiin klusteroinniksi eli ryhmittelyksi. Aineistoa jaoteltiin ilmiötä kuvaavien aiheiden mukaan. Ryhmittelyn lopussa kaikille yläluokille luotiin yksi yhdistävä luokka, joka oli yhteydessä tutkimustehtävään. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-125.) Alla on esimerkki sisällönanalyysin toteuttamisesta tutkimuksessa (kuvio 3).

KUVIO 3. Esimerkki aineistolähtöisen sisällönanalyysin toteuttamisesta tässä tutkimuksessa (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 122-125).

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattavaa tietoa perheiden älylaitteiden käytöstä. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemusten kautta, kuinka älylaitteet vaikuttavat lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tavoitteena oli saada tutkimukseen osallistuvat pohtimaan älylaitteiden käyttömääriin ja -tilanteisiin liittyviä asioita. Tavoitteena oli myös saada tutkijoille lisää ammattitaitoa ja työkaluja tulevaisuutta varten.

Tutkimuksen kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä yhdeksän kappaletta, joista seitsemän otettiin mukaan tutkimukseen. Kaksi vastausta jäi kyselyn ulkopuolelle epäselvyyksien vuoksi. Tutkimukseen saatiin vastauksia seitsemän kappaletta. Tutkittavat lapsiperheet tavoitettiin tutkimuksen tilaajan kautta sähköpostitse.

7.1 Kuinka paljon alle 3-vuotiaat käyttävät älylaitteita?

Tutkimukseen osallistuivat vanhemmat, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Tutkimukseen osallistuneista lapsista nuorin oli noin puolivuotias ja vanhin melkein kolmevuotias. Teetetystä kyselystä kävi ilmi, että kuuden vastaajan (6/7) alle 3-vuotias lapsi käyttää jotain älylaitetta. Älylaitteiden käytön ajallinen määrä sekä käyttötarkoitukset olivat vaihtelevia. Ajallisesti päivittäinen käyttö oli 5–30 minuuttia. Suosituimmaksi älylaitteeksi alle 3-vuotiaiden lasten keskuudessa osoittautui älypuhelin, jota käyttää viisi (5/7) lasta. Toiseksi suosituin älylaite on älytabletti ja tietokone, jotka saivat saman verran vastauksia. Molempia laitteita käyttää yksi lapsi kahdesta eri perheestä.

Vanhemmat kertoivat yksimielisesti, etteivät lapset käytä heidän mielestään älylaitteita liikaa. Lasten älylaitteiden käyttö ei ollut päivittäistä neljässä (4/7) perheessä. Näistä neljästä vanhemmasta yksi vanhempi kertoi, ettei hänen lapsensa käytä ollenkaan älylaitteita. Tämän vanhemman mielestä lapsen ei koettu tarvitsevan älylaitetta sen ikäisenä. Näiden kolmen perheen satunnainen älylaitteiden käyttö kohdistui videopuheluihin sekä pidempien automatkosten älylaitteiden käyttöön.

Yksi vanhemmista totesi, että älylaitteet toimivat lapsille monipuolisina virikkeinä. Lapset käyttivät älylaitteita suurimmaksi osaksi erilaisten videoiden katseluun. Älylaitteilta katsottiin lastenohjelmia, musiikkileikkivideoita ja lasten lauluvideoita. Kyselyn perusteella näitä videoita katsottiin viidessä (5/7) perheessä. Videoiden lisäksi älylaitteilla soitettiin videopuheluita sukulaisille, ystäville tai etätöitä tekeväälle vanhemmalle. Videopuheluita soitettiin neljässä (4/7) perheessä. Yhden lapsen kerrottiin katsovan älylaitteilta valokuvia.

Lapset käyttävät älylaitteita kokeillen sen toimintoja. Yksi vanhemmista kertoo, että lapsensa käyttää älylaitetta kokeilemalla sen toimintoja. Hän painelee näyttöä ja kokeilee, mitä siitä tapahtuu. Yksi lapsista katsoo älylaitteelta videoita yhdessä isosiskonsa kanssa. Lapsen kerrottiin touhuavan samalla muita asioita, kun katsoo isosiskonsa kanssa älylaitetta. Vanhempi kertoo nuoremman lapsen katsoessa välillä vain muutamia minutteja, mutta välillä pidempiäkin aikoja. Kaksi (2/7) vanhemmista kertoi lapsen haluavan laitteen huomattuaan sen esimerkiksi pöydällä. Toinen näistä vanhemmista kertoi lapsensa saattavan ottaa älylaitteen yöpöydältä vanhempien nukkuessa. Hän alkaa touhuta ja viihdyttää itseään älylaitteella.

Vanhemmat ilmaisivat kokemuksiaan lasten älylaitteiden käytöstä esimerkiksi näin:

”Hän ottaa käsiinsä, jos on saatavilla; esim pöydän kulmalla tai sohvalla jne. Saattaa ottaa aamuisin yöpöydältä, jos vanhemmat vielä nukkuvat ja alkaa touhuilla ja viihdyttää itseään.”

”Painelee näyttöä ja testaa miten toimii”

Vanhemmista kuusi (6/7) koki, että älylaitteista on myös hyötyä. Yksi vanhemmista totesi, että älylaitteiden tarjoama sisältö on tärkein. Käyttö ei ole pahasta, jos sisältö on kehittävä ja oikean ikäiselle suunnattu. Kahden vanhemman (2/7) mukaan lapset voivat oppia älylaitteita käyttäessä esimerkiksi vieraita kieliä. Yksi (1/7) vanhemmista kertoi, että he katsovat suomalaisten lastenohjelmien sekä lastenlaulujen lisäksi niitä myös englannin ja ruotsin kielillä. Lastenohjelmia ja lauluja katsottiin vieraalla kielellä myös, jos toisen vanhemman äidinkieli ei ollut suomi. Lastenohjelmien lisäksi älylaitteilla harjoiteltiin ja toisteltiin värejä, muotoja ja eläimiä yhdessä vanhemman kanssa. Älylaitteiden perustoimintojen opettelu koettiin hyödylliseksi, koska yhä useampi laite on kosketusnäytöllinen.

7.2 Millaisissa tilanteissa perheessä käytetään älylaitteita?

Älylaitteita käytettiin sekä kotona että kodin ulkopuolella. Pidemmällä automatkoilla katsottiin erilaisia videoita kahdessa (2/7) perheessä. Kahdessa (2/7) perheessä kerrottiin lapsien käyttävän älylaitteita, jos vanhempien piti tehdä jokin askare tai halusivat hetken omaa aikaa. Yksi (1/7) vanhemmista kertoi lapsensa käyttävän älylaitetta silloin, kun isosiskonsakin käyttää. Vuorokauden ajalla ei sen sijaan ollut merkitystä lapsen älylaitteen käytön kannalta. Yksi vanhemmista (1/7) kertoi, että lapsi haluaa älylaitteen illemmalla. Toinen vanhemmista (1/7) kertoi lapsen haluavan älylaitteen satunnaisesti päivän aikana, mutta yleensä jo hieman väsyneenä. Yksi vanhemmista (1/7) kertoi, ettei lapsi osaa pyytää älylaitetta käyttöönsä. Lapsista kaksi (2/7) halusi älylaitteen silloin, kun sen huomattiin olevan pöydällä tai saatavilla.

Vanhemmat ilmaisivat lasten älylaitteiden käyttötilanteista esimerkiksi näin:

”Arjessa ei käytä älylaitteita lainkaan, ainoastaan pidemmällä automatkoilla saattaa katsoa lasten lauluvideoita max. 30min kerrallaan”

”Pidemmällä automatkoilla max 30min katsoo videoita. Ei pelaa pelejä tms.”

Kaikki vanhemmat (7/7) ovat määrätietoisia ja päättäväisiä alle 3-vuotiaiden lasten älylaitteiden käytön suhteen. Aineistosta ilmeni, että vanhempi päättää, milloin älylaitetta saa käyttää ja milloin sen käyttö loppuu. Vanhemmat kertovat lapselle, milloin älylaitetta on käytetty tarpeeksi, ja ottavat älylaitteen pois. Yksi vanhempi kertoi sanovansa lapselleen älylaitetta pois ottaessa, ettei ole sen aika, se on äidin tai isän. Vanhemmat ovat myös periksiantamattomia, kun lapsen on aika lopettaa älylaitteiden käyttö. Kahdessa (2/7) vastauksessa ilmeni aikamäärä, jonka lapsi saa käyttää älylaitetta esimerkiksi automatkalla.

Vanhemmilta kysyttiin, mitä he tekevät, jos lapsi hermostuu älylaitteen pois ottamisesta. Tulosten mukaan hermostumisia tuli kahdessa (2/7) perheessä, ja tilanteita rauhoiteltiin ohjaamalla muuhun tekemiseen tai leikkeihin. Viiden (5/7) vanhemman vastauksista kävi ilmi määrätietoisuus ja jämäkyys. ”Nyt ei soiteta tai nyt ei katsota ohjelmia” oli yhden vanhemman vastaus tilanteessa, jossa älylaite otetaan pois lapselta. Kolme (3/7) vanhemmista kertoi, ettei lapsille tule hermostumisia vastaavissa tilanteissa. Yksi vanhemmista kertoi,

ettei hermostumisia tule, koska lapsi ei ole tottunut käyttämään älylaitteita. Kun lapsi hermostuu älylaitteen pois ottamisesta, kolme vanhemmista kertoi ohjaavansa lapsensa muuhun tekemiseen. Nämä vanhemmat alkoivat laulaa tai leikkiä leluilla yhdessä lapsensa kanssa. Itkun kerrottiin helpottavan, kun tekeminen ohjattiin muualle.

Vanhemmat ilmaisivat perheen sopimuksia älylaitteiden käytöstä esimerkiksi näin:

"Ettemme juurikaan käyttäisi älylaitteita yhteisen ajan aikana, eikä etenäkään ruokapöydässä. Säännöt eivät vielä niinkään ajankohtaisia, mutta astuvat voimaan heti jos lapsenikin alkaa älylaitteita käyttä."

Yksi (1/7) vanhemmista toi kyselyssä ilmi tarvitsevansa omaa aikaa, jonka aikana hän saattoi käyttää älylaitetta. Jokainen (7/7) kyselyyn vastannut vanhempi käyttää älylaitteita jonkin verran lapsen kanssa ollessa. Vanhempien päivittäinen älylaitteiden käytön ajallinen määrä on 1-4 tuntia. Kaksi (2/7) vanhemmista kertoo käyttävänsä älylaitetta lyhyitä aikoja esimerkiksi viestin tarkistamiseen ja vastaamiseen. Yksi vanhempi kertoo aamiaisen aikana selaavansa sosiaalista mediaa, kuten uutisia ja päivän aikana vastaa satunnaisesti viesteihin. Lapsen nukkuessa yksi vanhempi kertoo opiskelevansa tarpeellisia asioita esimerkiksi lapsen kehityksestä. Kaksi (2/7) vanhemmista kertoo puhelimen olevan saatavilla kuvien ottamisen takia. Yksi (1/7) vanhemmista kuuntelee välillä äänikirjoja lapsen kanssa ollessa lenkillä, ja toinen kertoi lapsensa käyttävän älylaitetta, jos vanhempi kaipaa itse päivän keskellä omaa aikaa.

Vanhemmat kertoivat omasta älylaitteiden käytöstään esimerkiksi näin:

"Toisinaan. Pyrin välttämään käyttöä muuten kuin erittäin tärkeästä syystä. Joskus on pakko hoitaa asioita samalla esim käydä Kelan sivuilla/pankissa tms. Joskus kun kuvaan lasta, saatan samalla tsekata somen. Joskus samalla kun olen lenkillä lapsen kanssa, niin kuuntelen äänikirjoja."

"Aamiaisen aikana saatan joskus selaila uutisia, muuten vain satunnaisesti vastaan viestiin ym lapsen kanssa ollessani. Lapsen nukkuessa saatan itse pelata pelejä, seurata sosiaalista mediaa tai "opiskella" tarpeellista tietoa esim lapsen ruokailuun, leikkeihin, kehitykseen ym liittyen."

7.3 Miten älylaitteiden käyttö vaikuttaa lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen?

Neljä vastaajaa (4/7) koki, etteivät älylaitteet vaikuta lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen millään tapaa. Yksi vastaajista kertoi, että tilanne pyritään pitämään samanlaisena, vaikka lapsi alkaisi joskus käyttämään älylaitetta. Vastaajan mukaan lapsi voi käyttää älylaitetta tulevaisuudessa esimerkiksi vanhemman ruuanlaiton aikana, jolloin älylaitteen käyttö ei vie yhteistä aikaa pois. Neljä vastaajaa (4/7) ei kokenut älylaitteiden vaikuttavan lapsen ja vanhemman suhteeseen, sillä niitä ei käytetä koko ajan tai ne eivät ole osa lapsiperheen arkea.

Vanhempien kuvasivat älylaitteiden käytön vaikutusta vuorovaikutukseen:

”En koe vaikuttavan meidän suhteeseen mitenkään, kun älylaitteita ei käytetä kokoajan”

”Ei vaikuta, koska ne eivät ole osa meidän arkea”

Neljä vanhempaa (4/7) toi myös vastauksissa esille, että lapsen ja vanhemman välisessä suhteessa lapsen tarpeet menevät älylaitteiden edelle. Perheissä on mietitty erilaisia sopimuksia älylaitteiden käyttöön liittyen. Kuusi (6/7) vanhempaa kertoi pyrkivänsä siihen, että käyttäisivät mahdollisimman vähän puhelinta ollessaan lapsensa kanssa. Älylaitetta ei oteta mukaan ruokapöytään tai sänkyyn, ja älylaitetta käytetään vain silloin kun sitä tarvitaan. Turhaa käyttöä vältetään. Vanhempi hoitaa älylaitteella vain pakollisia asioita, kuten vastaa puhelimeen tai viesteihin. Vanhemmat pyrkivät käyttämään älylaitteita mahdollisimman vähän lapsen kanssa ollessa ja touhutessa. Yhdessä vastauksessa kävi ilmi, että vanhempi tuntee joskus huonoa omatuntoa, kun älylaitteella on pakko tehdä asioita. Vanhempi saattaa pyytää lapselta anteeksi, kun käyttää älylaitetta, eikä haluaisi älylaitteen vaikuttavan lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen.

Vanhemmat ilmaisivat lapsen tarpeiden tärkeyttä:

”Yhteys lapseen on tärkeämpi kuin puhelimeen”

”En käytä älylaitetta lapsen hereillä ollessa jos ei ole pakko eli aina lapsen tarpeet menevät edelle”

Kyselyn tuloksista kävi myös ilmi, että lapset ja vanhemmat käyttävät älylaitteita yhdessä. Kuusi (6/7) vastaajaa kertoi olevansa lapsensa kanssa aina, kun lapsi käyttää älylaitetta. Yksi vastaaja sanoi vahtivansa lähistöllä, kun lapsi käyttää älylaitetta. Kolme vastaajista (3/7) kertoi, mitä he tekevät älylaitteilla yhdessä lapsen kanssa. Yhden vastaajan mukaan älylaitetta käytetään lapsen kanssa yhdessä tutkien ja keskustellen. Toinen vastaaja kertoi soittavansa videopuheluita yhdessä lapsensa kanssa, ja kolmas katsoo lapsen kanssa yhdessä videoita automatkalla.

Vanhemmat kuvasivat lapsen ja vanhemman yhteistä älylaitteiden käyttöä esimerkiksi näin:

”Olen vieressä ja kuulolla, kun lapsi katsoo ohjelmaa tai soittamme yhdessä videopuhelun”

”Nyt katsomme vain yhdessä videota automatkalla, mutta jos alkaisi käyttää muuhunkin niin esim tablettia käytettäisiin vain yhdessä, ja myöhemminkin itsenäisemmin mutta valvotusti”

8 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tieteellinen käytäntö toimii perustana tutkimuksen luotettavuudelle ja tulosten uskottavuudelle. Tieteellisen käytännön noudattamisen vastuu kuuluu jokaiselle tutkijalle. Tieteellisen käytännön lähtökohtia ovat tutkijoiden rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Myös tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi ohjeiden mukaisesti lisäävät luotettavuutta. Tutkimuslupien hankkiminen ja täydentäminen, tutkimukseen osallistuneiden oikeuksista ilmoittaminen sekä tutkijoiden vastuun ja velvollisuuksien kertominen kuuluu hyvään tieteelliseen käytäntöön lisäten tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu vahva perehtyminen tutkittavaan aiheeseen sekä tutustuminen tietosuojalakiin sekä henkilötietojen säilytyksen periaatteisiin. Tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain mukaan tutkijat ovat velvollisia turvaamaan tutkittavien henkilötiedot sekä säilyttämään kerättyä aineistoa asianmukaisesti. Tutkimukseen kuuluu tietosuojalain kirjoittaminen, joka kertoo kuinka henkilötietoja säilytetään ja mihin niitä käytetään. Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu valmiin tutkimuksen plagiaatintunnistus. Plagiaatintunnistusta käytetään tekstin alkuperäisyyden tarkistamisessa, ja se ohjaa tekijänoikeuslain mukaiseen lainausten ja lähdeviitteiden käyttöön. (Arene 2020; Helsingin yliopisto 2020.)

Tutkijat toimivat vastuullisesti ja huolellisesti koko tutkimusprojektin ajan. Molemmat tutkijat täyttivät tietosuojailmoituksen, jonka mukaan toimittiin koko tutkimuksen ajan. Tietosuojailmoitus sisälsi kysymyksiä tutkimusaineiston säilytettävyydestä, rajauksesta, hävittämisestä sekä niiden luovuttamisesta. Tietosuojailmoituksen oli tarkoitus suojata tutkimuksen osanottajien anonymiteettiä sekä yksityisyyttä. (Savonia-ammattikorkeakoulu s.a.b.) Tutkittavien henkilöiden oikeuksia pohdittiin ennen tutkimuksen aloittamista. Tutkittaville kerrottiin heidän oikeuksistaan saatekirjeessä (liite 4), joka lähetettiin kyselyn yhteydessä. Tutkimukseen osallistuminen oli osanottajille täysin vapaaehtoista ja he saivat perääntyä tutkimuksesta missä vaiheessa tahansa. Kyselyyn ei päässyt vastaamaan, ellei osanottaja antanut suostumusta tutkijoille tietojen hyödyntämiseen. ”Rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen. Ennen suostumuksen antamista rekisteröidylle on ilmoitettava tästä. Suostumuksen peruuttamisen on oltava yhtä helppoa kuin sen antaminen.” (EUR-Lex 2016.) Tietosuoja-asetuksen toisen ja kolmannen jakson mukaan tutkimuksen osanottajalla oli oikeus pyytää oikaisua henkilö-tietoihinsa tai pyytää tutkijaa poistamaan henkilötiedot tutkimuksesta (EUR-Lex 2016).

Tutkimusta toteuttaessa säilytettiin vastaajien anonymiteetti mahdollisimman hyvin. Tutkimukseen osallistuvilta vanhemmilta kysyttiin henkilötiedoista ainoastaan heidän alle 3-vuotiaan lapsensa tarkka ikä kuukausina. Linkki kyselylomakkeeseen toimitettiin tutkimukseen osallistuville yhteistyökumppanin kautta, jotta tietosuoja ja anonymiteetti säilyivät. Tutkijat saivat vastaukset internetissä Webropol 3.0-palvelun kautta anonymisti. Webropol 3.0-palvelu toimi käyttäjätunnuksilla, joten vastaukset olivat salasanan takana turvassa. Tutkijoiden tietokoneilla säilytetyt aineistot olivat myös salasanojen takana. Tietokoneilla olleet aineistot hävitettiin tutkimuksen valmistuttua vuoden 2020 lopussa.

9 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattavaa tietoa perheiden älylaitteiden käytöstä. Tavoitteena oli selvittää vanhempien kokemusten kautta, kuinka älylaitteet vaikuttavat lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tavoitteena oli saada tutkimukseen osallistuvat pohtimaan älylaitteiden käyttömääriin ja -tilanteisiin liittyviä asioita. Tavoitteena oli myös saada tutkijoille lisää ammattitaitoa ja työkaluja tulevaisuutta varten.

Tutkimuksen pohdintaosiossa käytiin läpi tutkimustulosten tarkastelua, ammatillista kasvua ja kehitystä sekä jatkotutkimusaiheita ja tutkimuksen hyödynnettävyyttä. Tutkimustulosten tarkastelussa käsiteltiin kolmea johtopäätöstä, jotka muodostuivat tutkimuksen tuloksista. Johtopäätöksiä peilattiin aiheesta koottuun teorian tietoon. Ammatillisesta kasvusta ja kehityksestä kertovassa luvussa kerrottiin tutkimusprosessin vaikutuksesta tutkijoihin. Viimeisessä luvussa pohdittiin jatkotutkimusaiheita ja tutkimuksen hyödynnettävyyttä esimerkiksi kättilöopintojen sekä kättilön ammatin näkökulmasta.

9.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Tutkimuksen tuloksista muodostettiin kolme johtopäätöstä. Ensimmäinen oli, että vanhempien mukaan alle 3-vuotiaat käyttävät älylaitteita vähän. Tutkimuksessa kysyttiin vanhemmilta tilanteista ja paikoista, joissa alle 3-vuotiaat lapset käyttivät älylaitteita. Tulosten perusteella älylaite on lapselle virike, joka oli tutkimuksen toinen johtopäätös. Kolmas johtopäätös oli, etteivät älylaitteet vaikuta alle 3-vuotiaan lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen. Tutkimuksen otoksen koon vuoksi tuloksia ei voida yleistää väestöön, mutta ne voivat antaa suuntaa lasten älylaitteiden käytöstä.

Tutkimuksessa selvitettiin alle 3-vuotiaan lapsen käyttämän älylaitteen muotoa sekä sen käyttömääriä. **Älylaitteita käytettiin ajallisesti vaihtelevasti eri perheissä, mutta vanhemmat olivat yksimielisiä siitä, etteivät alle 3-vuotiaat käytä liikaa älylaitteita.** Alle 3-vuotiaat lapset käyttivät älylaitteita 5-30 minuuttia päivittäin, ja muutama vanhempi kertoi, ettei käyttö ollut päivittäistä. Tutkimustulos tukee Van den Heuvelin ja ym. (2018) tulosta älylaitteiden ajallisesta käyttömäärästä, joka oli saman ikäisillä lapsilla keskimäärin 15 minuuttia päivässä. Suositusten mukaan alle 18 kuukauden ikäisten lasten ei tulisi käyttää älylaitteita muuhun kuin videopuheluiden soittamiseen (Radesky ja Christakis

2016). Tutkimuksessa kuitenkin kävi ilmi, että kolme alle 18 kuukauden ikäistä lasta käyttää älylaitetta päivittäin keskimäärin 15 minuuttia. Toisaalta tutkimuksessa ei selvinnyt, kuuluuko lapsilla edellä mainittu aika esimerkiksi videopuhelun soittamiseen vai älylaitteella pelaamiseen.

Tutkimuksesta selvisi, että lähes 90% vastaajien alle 3-vuotiaista lapsista käyttävät jotakin älylaitetta jossakin määrin. Tämä tutkimustulos vahvistaa Kilicin ym. (2015) tutkimustulosta, jonka mukaan alle 3-vuotiaiden älylaitteiden käyttö oli 92% vuonna 2015. Suosituimmaksi älylaitteeksi osoittautui älypuhelin, joka oli myös aiempien tutkimusten perusteella yksi suosituimmista älylaitteista. Pienillä lapsilla älylaitteiden käyttö ei välttämättä ole yhteistä tekemistä vanhemman kanssa. Tuloksista kävi ilmi, että osa lapsista on omatoimisia ja osaavia älylaitteiden käyttäjiä. Yhden lapsen kerrottiin ottavan aamuisin älylaitteen pöydältä ja alkavan viihdyttää sillä itseään vanhempien vielä nukkuessa. Lapsi ymmärtää älylaitteen merkityksen, kosketusnäytön idean ja osaa näin avata älylaitteen sekä joitakin älylaitteen sovelluksia. Vastauksesta päätellen lapsi osaa käyttää älylaitetta melko omatoimisesti, sillä lapsi osaa viihdyttää sillä itseään vanhempien nukkuessa. Myös aiempien tutkimusten perusteella melkein puolet alle 2-vuotiaista pystyvät käyttämään älylaitetta vähäisellä vanhemman avulla (Kilic ym. 2018).

Kilicin ym. (2018) ja Bentleyyn ym. (2016) tutkimuksissa yleisin käyttötarkoitus alle 3-vuotiailla lapsilla oli erilaisten videoiden katselu. Edellä mainituissa tutkimuksissa kävi ilmi myös, että lapselle annetaan älylaite, jotta lapsi rauhoittuisi ja rentoutuisi. Lapselle annettiin myös älylaite kodin ulkopuolella, jotta hän rauhoittuisi paikalleen ja olisi hiljainen. (Kilic ym. 2018; Bentley ym. 2016). **Tässä tutkimuksessa tulokset olivat samansuuntaisia, sillä vanhemmat antoivat älylaitteen lapselle virikkeeksi.** Vanhemmat toivat ilmi, että lapsen annetaan käyttää älylaitetta, jotta vanhempi saa omaa aikaa tai tehtyä pakollisia kotitöitä. Lapset käyttivät älylaitteita myös pidemmällä automatkoilla. Lapsi voi rauhoittua videoiden katselusta ja olla hiljaisena autossa, jolloin automatka voi lapsen osalta mennä nopeammin. Videot voivat olla yksi helpoimmista viihdykkeistä lapsille, sillä lapsi seuraa videon ääniä ja koko ajan eteenpäin menevää tarinaa, joka on lapselle varmasti mielenkiintoista.

Älylaitteiden monipuolisten sovelluksien sekä videoiden runsauden ansiosta virikettä on monenlaista. Niitä on helppo ottaa mukaan ja käyttää myös kodin ulkopuolella. Tämän vuoksi älylaite voi kiinnostaa lasta enemmän kuin perinteiset lelut. Älypuhelin osoittautui suosituimmaksi älylaitteeksi lapsilla. Monella aikuisella voi olla oma älypuhelin käytössä, ja näin

ollen monesta taloudesta voi löytyä ainakin yksi älypuhelin. Tämä voi olla syynä älypuheli-
men suosioon alle 3-vuotiaiden lasten keskuudessa. Vanhemman älypuhelin on helppo ja
nopea antaa myös lapselle videoiden katseluun esimerkiksi autossa. Vanhemman on myös
helpompi pysyä ajantasalla median sisällöstä, jos lapsi käyttää vanhemman omaa puhe-
linta.

Vanhemmat olivat hyvin määrätietoisia ja yksimielisiä siitä, milloin on lapsen aika lopettaa
älylaitteiden käyttö. Vanhemmat toivat esiin, että he päättävät lastensa älylaitteiden käyt-
töstä. Vanhemmat olivat myös kertoneet suurimman ajan, minkä lapsi saa käyttää älylait-
teilla, esimerkiksi automatkalla enintään 30 minuuttia. Lapsille älylaite on hyvin mielenkiin-
toinen eikä lapsi haluaisi lopettaa sen käyttöä. Älylaitteen pois ottaminen aiheutti hermos-
tuneisuutta lapsissa. Lapset rauhoittuivat, kun lapsi ohjattiin muuhun tekemiseen, johon
vanhempikin osallistui. Yksi vanhemmista kertoi, ettei hermostumisia ole tullut, koska lapsi
ei ole tottunut saamaan älylaitetta käyttöönsä. Kilicin ym (2016) ja Bentleyyn ym (2018) tut-
kimuksissa kävi ilmi älylaitteiden voivan aiheuttaa riippuvaisuutta. Tämän tutkimuksenai-
neiston perusteella osalle lapsista on voinut syntyä pientä riippuvaisuutta älylaitteita koh-
taan, sillä älylaitteen pois ottaminen aiheutti hermostuneisuutta. Vastauksien perusteella
perheissä oli jonkinlaisia sopimuksia älylaitteiden käytöstä, esimerkiksi ajallisesta määrästä.
Perheissä myös pyrittiin, ettei älylaitteita käytettäisi yhteisen ajan aikana. Vaikka perheissä
oli luotu muutamia sääntöjä, perheet kokivat, ettei konkreettisemmille säännöille ollut vielä
tarvetta. Sopimuksia oli mietitty kuitenkin valmiiksi tulevaisuutta varten.

**Suurin osa tutkimukseen osallistuneista oli sitä mieltä, etteivät älylaitteet vai-
kuta lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen.** Vanhempien mukaan alle 3-vuoti-
aat lapset käyttävät älylaitteita vähän, ja älylaitteita ei käytetä muutenkaan kotona jatku-
vasti tai ne eivät ole osa arkea. Vastaukset ovat samansuuntaisia verraten tutkimustietoon
siitä, että älylaitteiden käytön vähäisyys edistää lapsen ja vanhemman välistä vuorovaiku-
tusta (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019; Radesky ja Christakis 2016). Vanhemmat ker-
toivat antavansa älylaitteen käyttöön lapselle silloin, kun vanhemmalla on jotain pakollista
tekemistä, johon lapsi ei voi osallistua. Lapsi käyttää älylaitetta lähinnä silloin, kun vanhem-
malla ei ole aikaa tehdä yhteisiä asioita lapsen kanssa.

Vanhemmat kertoivat käyttävänsä itse älylaitetta toisinaan viettäessä aikaa lapsen kanssa.
Osa vanhemmista ilmaisi käyttävänsä älylaitetta jopa neljä tuntia päivässä. Käyttö sisälsi
muun muassa sosiaalisen median selaamista, viesteihin vastaamista ja kuvien ottamista.

Yksi vanhemmista ilmaisi tutkimuksessa huolensa älylaitteen vaikutuksesta lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen. Tutkimuksessa ei kuitenkaan saatu selville, tapahtuuko vanhemman älylaitteiden käyttö suurilta osin lapsen hereillä olon aikana tai lapsen kanssa ollessa. Mikäli näin olisi, niin älylaitteen käyttö voisi viedä aikaa lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että vanhemmat ovat lapsen vierellä lähes aina, kun lapsi käyttää älylaitetta omatoimisemmin. Vanhempi ja lapsi ovat älylaitetta käyttäessä lähekkäin, mikä voi edistää vuorovaikutusta. Vanhemman läsnäolo on tärkeää, sillä vanhemman tulisi valvoa aina alle 3-vuotiaan älylaitteiden käyttöä. Lapsi voi välttyä iälle sopimattomalta materiaailta vanhemman valvoessa älylaitteen käyttöä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2013; Radesky ja Christakis 2016.) Vanhemmat kertoivat käyttävänsä älylaitteita myös yhdessä lapsen kanssa. Lapsi käyttää älylaitteita vanhemman kanssa muun muassa yhdessä tutkien, ja älylaitteella soitetaan videopuheluita. Lapsi voi olla videopuhelun kautta yhteydessä esimerkiksi toiseen vanhempaan, mikä voi edistää vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta sekä kehittää lapsen vuorovaikutustaitoja. Aiemmin aiheesta tehdyissä tutkimuksissa vanhemmat ovat kertoneet kokevansa läheisyyden tunteita yhteisestä älylaitteiden käytöstä (Bentley ym. 2016; Radesky ja Christakis 2016). Vanhemman ja lapsen yhteisestä älylaitteiden käytöstä voi olla vuorovaikutukselle hyötyä, sillä yhteisten asioiden tekemisestä on osoitettu hyötyjä lapselle kehityksen kannalta. On kuitenkin mahdollista, että älylaite tekee lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta katkonaisempaa, vaikka älylaitteella tehtäisiinkin yhteisiä asioita (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019a; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019c).

9.2 Ammatillinen kasvu ja kehitys

Kätilön ja sairaanhoitajan näkökulmasta tutkimuksen aihe oli hyvä valinta. Älylaitteiden vaikutukset alle 3-vuotiaisiin lapsiin eivät olleet meille kovin tuttuja ennen tutkimuksen tekemistä. Tutkimusta tehdessä opimme älylaitteiden vaikutuksista lapsiin niin psyykkisellä, fyysisellä kuin sosiaalisellakin tasolla. Tulevaisuuden ammatissa pystymme ottamaan aiheen huomioon työskennellessämme pienten lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Tutkimuksen alussa teimme työn mahdollisuuksia ja vahvuuksia, sekä uhkia ja heikkouksia kuvaavan SWOT-analyysin (liite 2). Analyysissa mainitsimme mahdollisuuksien ja vahvuuk-

sien osalta esimerkiksi sen, että tutkimus on sidoksissa tulevaisuuden ammattiimme. Kätilön työhön kuuluu perheiden hoitotyö ja siihen sisältyy vahvasti perheiden ohjaaminen erilaisissa elämäntilanteissa (Savonia-ammattikorkeakoulu s.a.). Uhkina ja heikkouksina koimme etätyöskentelyn. Uhkana koimme myös mahdolliset käänkövirheet. Aineisto oli kuitenkin melko helppoa luettavaa molempien tutkijoiden mielestä. Molemmat tutkijat onnistuivat työskentelemään keskittyneesti kotona ilman häiriötekijöitä sekä työn tekeminen onnistui hyvin etäyhteyden avulla. Tutkimuksen avulla olemme saaneet ajankohtaista tietoa alle 3-vuotiaiden lasten ja perheidensä älylaitteiden käytöstä. Tietoa voimme hyödyntää tulevaisuuden ammatissamme perheitä ohjatessa.

Tutkimuksen tekeminen kesti melkein vuoden, ja sen aikana teimme työtä sekä itsenäisesti että parityönä. Pystyimme havaitsemaan prosessin aikana itsestämme asioita, joita voimme hyödyntää tai kehittää tulevaisuudessa. Tutkimuksen tekeminen parin kanssa opetti ainakin joustavuuteen, aikataulutukseen ja tiimityöskentelyyn liittyviä asioita. Tutkimuksen tekemisen aikana opimme myös toisiltamme paljon. Opimme kuuntelemaan toistemme ajatuksia ja tekemään kompromisseja. Tutkimusprosessi vahvisti äidinkielen taitoja, joita tarvitaan virallisen tekstin kirjoittamiseen. Nämä taidot voivat olla hyödyllisiä tulevaisuuden työelämässä. Tutkimusta tehdessä havaitsimme myös, että olisimme tehneet monia asioita eri tavalla. Esimerkiksi tutkimustehtävän ja kyselylomakkeen kysymysten laatiminen tuntui hankalalta, koska tällaisesta ei ollut meillä kummallakaan aiempaa kokemusta. Uutta tutkimusta tehdessä osaisimme ottaa asioita eri tavalla huomioon ja työskentely olisi varmasti sujuvampaa.

Tutkimusprosessi tuntui välillä haastavalta ja edistyminen kirjoittamisessa tuntui hitaalta, mutta mielestämme onnistuimme tutkimuksen tekemisessä hyvin. Tavoitteena oli saada tutkimus valmiiksi vuoden 2020 loppuun mennessä, ja pääsimme vaivattomasti tavoitteeseen. Olemme tyytyväisiä myös tutkimuksen sisältöön sekä tuotettuihin aineistoihin. Kaikin puolin tutkimusprosessi oli onnistunut ja saimme monia hyviä oppimiskokemuksia.

9.3 Jatkotutkimusaiheet ja hyödynnettävyys

Tutkimuksen otos oli pieni ja rajautui Kuopion alueelle, eikä siksi tuloksia voi yleistää väestöön laajemmin. Tutkimukseen osallistui alle kymmenen perhettä, mutta silti avoimien kysymysten vuoksi vastaukset antoivat tarkkaa tietoa tilaajalle ja lukijoille perheiden älylaitteiden käytöstä. Kokonaisuudessaan tutkimuksen tuloksista ilmeni, että älylaitteet ovat osa

pienien lasten elämää. Nämä tutkimustulokset antavat tilaajalle ja tutkimuksen lukijoille suuntaa alle 3-vuotiaiden lasten älylaitteiden käytöstä sekä älylaitteiden käytön vaikutuksista lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen.

Aihetta voidaan tutkia muutaman vuoden päästä uudestaan ja vertailla tuloksia aiemmin tutkittuun tietoon. Suomalaisia tutkimuksia aiheesta tässä ikäluokassa oli vähän, ja siksi koemme tämän aiheen olevan tulevaisuudessa tärkeä tutkimusaihe. Tämän tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset voivat antaa muille tutkijoille jonkinlaista suuntaa tehdessä tästä aihepiiristä uutta tutkimusta.

Tutkimustyön tuloksia voimme hyödyntää tulevaisuudessa, ja tehdä kättilöopintojen kehittämistyön tämän tutkimustyön pohjalta. Kehittämistyö voi olla esimerkiksi opas älylaitteiden käytöstä pienten lasten perheissä konkreettisen lehtisen muodossa. Tutkimustieto on myös hyödynnettävissä tulevaisuudessa kättilön ja sairaanhoitajan ammatissa työskennellessä pienten lasten ja heidän perheidensä kanssa. Kättilön ja sairaanhoitajan ammatissa pääsemme heti lapsen elämän alkumetreillä kohtaamaan perheitä, jolloin voimme vaikuttaa lasten ja perheiden hyvinvointiin. (Savonia-ammattikorkeakoulu s.a.a.) Tutkimus esitellään Kuopion Perheentalolla alkuvuodesta 2021.

LÄHTEET JA LIITTEET

- ARENE 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset ohjeet [verkkojulkaisu]. Arene. [Viitattu 2020-11-26.] Saatavissa: http://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- BENTLEY, Georgina, TURNER, Katrina ja JAGO, Russell 2016. Mothers' views of their preschool child's screen-viewing behaviour: a qualitative study [verkkojulkaisu]. BMC Public Health. [Viitattu 2020-04-19.] Saatavissa: <https://bmcpublihealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-016-3440-z>
- CHRISTAKIS, Dimitri ja RADESKY, Jenny 2016. Media and young minds [verkkojulkaisu]. American Academy of Pediatrics. [Viitattu 2020-11-13.] Saatavissa: <https://pediatrics.aapublications.org/content/138/5/e20162591>
- DOMOFF, Sarah, RADESKY, Jenny, HARRISON, Kristen, RILEY, Hurley, LUMENG, Julie ja MILLER, Alison 2018. A Naturalistic Study of Child and Family Screen Media and Mobile Device Use [verkkojulkaisu]. Journal of Child and Family Studies. [Viitattu 2020-04-19.] Saatavissa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-018-1275-1>
- ESKOLA, Jari ja SUORANTA, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen [verkkokirja]. Vastapaino, Tampere. [Viitattu 2020-04-19.] Saatavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789517685047>
- EUR-LEX 2016. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679. [verkkojulkaisu]. EUR-Lex. [Viitattu 2020-04-18.] Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1528874672298&uri=CELEX%3A02016R0679-20160504>
- HASTRUP, Arja ja PUURA, Kaija 2020. Varhainen vuorovaikutus (VaVu) [verkkojulkaisu]. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: https://thl.fi/fi/web/las-tenneuvolakasikirja/terveystarkastusten-menetelmat/psykososiaalinen-kehitys/vavu#hyv%C3%A4_vuorovaikutus
- HAYNES, Julia 2016. Born to move: Importance of early physical activity and interaction [verkkodokumentti]. Community practitioner. [Viitattu 2020-11-17.] Saatavissa: <file:///C:/Users/Asennus/Desktop/AMK/opinn%C3%A4ytety%C3%B6/born%20to%20move.pdf>
- HELSINGIN YLIOPISTO 2020. Tutkimusetiikka [verkkojulkaisu]. Helsingin yliopisto. [Viitattu 2020-11-26.] Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tutkijan-palvelut/tutkimusetiikka#section-117>

HERMANSON, Elina 2019. Varhainen vuorovaikutus ja itsetunnon kehitys [verkkajulkaisu]. Duodecim Terveyskirjasto. [Viitattu 2020-11-09.] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00302

HERMANSON, Elina ja SAJANIEMI, Nina 2018. Nuoruuden kehitys - mitä tapahtuu pinnan alla? [verkkajulkaisu]. Duodecim. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo14286>

KILIC, Ahmet Osman, SARI, Eyup, YUCEL, Husniye, OGUZ, Melahat Melek, POLAT, Emine, ACOGLU, Esmâ Altinel ja SENEL, Saliha 2018. Exposure to and use of mobile devices in children of aged 1-60 months [verkkajulkaisu]. European Journal of Pediatrics. [2020-04-19.] Saatavissa: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs00431-018-3284-x>

KUOPION PERHEENTALO 2020. Tervetuloa Kuopion Perheentalon sivuille [verkkajulkaisu]. Pelastakaa Lapset ry. [Viitattu 2020-03-31.] Saatavissa: <https://www.kuopionperheentalo.fi/>

LIN, Ling-Yi 2019. Differences between preschool children using tablets and non-tablets in visual perception and fine motor skills [verkkoinfo]. Hong Kong Journal of Occupational Therapy. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6967223/>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2013. Taapero nukkuu [verkkokirja]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-08.] Saatavissa: <https://cdn.mll.fi/prod/2017/07/28113733/Taapero-nukkuu.pdf>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2018. Lapsen uni [verkkajulkaisu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/lapsen-uni/>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2019a. Lapsen kasvu ja kehitys [verkkajulkaisu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-08.] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2019b. Varhaisen kokemusten vaikutus aivojen kehitykseen [verkkajulkaisu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-ja-vanhemman-varhainen-vuorovaikutus/varhaisen-kokemusten-vaikutus-aivojen-kehitykseen/>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2019c. Viisaasti älylaitteilla [verkkajulkaisu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.mll.fi/lapsemme-lehti/viisaasti-alylaitteilla/>

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO 2020. Tasapainoinen media-arki [verkkoyulkaisu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 2020-11-13.] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digijajassa/tasapainoinen-media-arki/>

MÖNKKÖNEN, Kaarina 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. [verkkokirja]. Helsinki: Gaudeamus Oy. [Viitattu 2020-04-25.] Saatavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523455313>

PAAVONEN, Juulia ja SAARENPÄÄ-HEIKKILÄ, Outi 2020. Uni ja unihäiriöt [verkkoyulkaisu]. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2020-11-13.] Saatavissa: https://thl.fi/fi/web/las-tenneuvolakasikirja/terveystarkastusten-menetelmat/hyvinvointi-ja-terveystottumukset/uni-ja-unihairiot#unen_riitt%C3%A4vyyden_arviointi

RANTALA, Heikki 2016. Onko lapsen henkinen kehitys normaali [verkkoyulkaisu]. Duodecim. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: https://www.terveysportti.fi/dtk/aho/koti?p_artik- keli=lta00338&p_haku=lapsen%20kehitys

RUUSUVUORI, Johanna, NIKANDER, Pirjo ja HYVÄRINEN, Matti 2010. Haastattelun analyysi [verkkokirja]. Vastapaino, Tampere. [Viitattu 2020-04-26.] Saatavissa: <https://www.el- libslibrary.com/reader/9789517685023>

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU s.a.a. Kätilö (AMK) päivätoteutus [verkkoyulkaisu]. Savo- nia-ammattikorkeakoulu. [Viitattu 2020-11-16.] Saatavissa: <https://portal.savo- nia.fi/amk/fi/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot/syksyn-yhteishaku/katilo-amk-paivatoteutus>

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU s.a.b. Opinnäytetyöhön liitettävä tietosuojaseloste/-il- moitus, EU:n yleinen tietosuoja-asetus, 13 ja 14 artiklat [verkkoyulkaisu]. Savonia-ammatti- korkeakoulu. [Viitattu 2020-04-24.] Saatavissa: https://amksavonia.share- point.com/:w:/r/sites/reppu-opinnaytetyo/_layouts/15/Doc.aspx?sour- cedoc=%7B18669747-2AA9-474F-978C-24AD85520C0F%7D&file=ONT_tietosuojailmoitus- pohja_27102019.docx&action=default&mobileredirect=true

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS 2020. Leikki-ikäisen uni 2-6 vuoden iässä [verkkoyulkaisu]. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2020-11-17.] Saatavissa: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lapsen-uni/leikki-ikaisen-uni-2-6- vuoden-iassa

TUOMI, Jouni ja SARAJÄRVI, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 83-98 ja 122-125.

VAN DEN HEUVEL, Meta, MA, Julia, BORKHOFF, Cornelia, KOROSHEGYI, Christine, DAI, David, PARKIN, Patricia, MAGUIRE, Jonathon ja BIRKEN, Catherine 2018. Mobile Media De-

vice Use is Associated with Expressive Language Delay in 18-Month-Old Children [verkkajulkaisu]. Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics. [Viitattu 2020-04-19.] Saatavissa: <https://insights-ovid-com.ezproxy.savonia.fi/crossref?an=00004703-201902000-00003>

VERNE LIIKENTEEN TUTKIMISKESKUS JA TAMPEREEN YLIOPISTO s.a. Tiedon analysointi. [verkkajulkaisu]. Tampereen yliopisto. [Viitattu 2020-04-26.] Saatavissa: <https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/>

VÄESTÖLIITTO 2018. Ihmissuhteet perustuvat vuorovaikutukseen [verkkajulkaisu]. Hyvä kysymys. [Viitattu 2020-11-14.] Saatavissa: <https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/ihmissuhteet-perustuvat-vuorovaikutukseen/>

YRITYSHELSENKI JA HELSINGIN YLIOPISTO 2015. Opas Yrittäjyyteen 2015 [verkkajulkaisu]. Yrityshelsinki ja Helsingin yliopisto. [Viitattu 2020-04-18.] Saatavissa: http://www.helsinki.fi/urapalvelut/materiaalit/opas_yrit_2015_web.pdf

LIITE 1: PERHEIDEN ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÖÖN LIITTYVIÄ TUTKIMUKSIA

Tutkimuksen nimi, tekijä ja vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimusmenetelmä	Keskeiset tulokset
<p>A naturalistic study of child and family screen media and mobile device use.</p> <p>Sarah E. Domoff, Jenny S. Radesky, Kristen Harrison, Hurley Riley, Julie C. Lumeng ja Alison L. Miller, 2018.</p>	<p>Tunnistaa teemoja perheen kommunikaatiossa median ja älylaitteiden käyttöön liittyen.</p>	<p>Laadullinen tutkimus</p> <p>Tutkimuksen otos on 75 lasta perheineen</p>	<p>Useat perheenjäsenet käyttävät omaa älylaitettaan samalla kun muitakin laitteita on käytössä taustalla.</p> <p>Tutkimus osoittaa, että perheissä on tiettyjä käyttäytymismalleja median käyttöön ja kommunikaatioon liittyen.</p>
<p>Differences between preschool children using tablets and non-tablets in visual perception and fine motor skills.</p> <p>Ling-Yi Lin, 2019.</p>	<p>Tutkia näköaistimuksen ja hienomotoriikan eroja lasten välillä, jotka käyttävät tai eivät käytä älytabletteja.</p>	<p>Määrällinen tutkimus</p> <p>Tutkimuksen otos 72 normaalisti kehittyvää päiväkotikäistä lasta</p>	<p>Näköaistimuksen ja hienomotoriikan välillä on eroja lapsilla, jotka joko käyttävät tai eivät käytä älytablettia.</p>

<p>Exposure to and use of mobile device in children aged 1-60 months.</p> <p>Ahmet Osman Kılıç, Eyup Sari, Husniye Yucel, Melahat Melek Oğuz, Emine Polat, Esmâ Altinel Acoglu, Saliha Senel, 2018.</p>	<p>Tarkoituksena tutkia lasten älylaitteille altistumista ja käyttöä.</p>	<p>Määrällinen tutkimus</p> <p>Tutkimuksen otos on 422 vanhempaa, joilla on 1-60 kuukauden ikäinen lapsi</p>	<p>Lasten älylaitteiden käyttö on yleistä. Lasten tablettien käyttö ja älylaitteiden omistus ovat käänteisesti yhteydessä äidin koulutustasoon ja tuloihin.</p>
<p>Mobile media device use is associated with expressive language delay in 18-month-old children.</p> <p>Meta van den Heuvel, Julia Ma, Cornelia M. Borkhoff, Christine Koroshegyi, David W. H. Dai, Patricia C. Parkin, Jonathon L. Maguire, Catherine S. Birken, 2019.</p>	<p>Tutkia älylaitteiden käytön ja 18 kuukauden ikäisten lasten puheen viivästymisen välistä yhteyttä.</p>	<p>Määrällinen tutkimus</p> <p>Tutkimuksen otos on 893 lasta</p>	<p>18 kuukauden ikäisen lapsen älylaitteiden käytöllä ja puheen huomattavalla viivästymisellä on merkittävä yhteys.</p>
<p>Mothers' views of their preschool child's screen-viewing behavior: a qualitative study.</p> <p>Georgina F. Bentley, Katrina M. Turner ja Russell Jago, 2016.</p>	<p>Ymmärtää, kuinka ja miksi päiväkotikäissä olevat lapset käyttävät älylaitteita, kuten tabletteja ja älypuhelimia.</p>	<p>Laadullinen tutkimus</p> <p>Tutkimuksen otos on 26 äitiä</p>	<p>Päiväkoti-ikäisten lasten älylaitteiden käyttö on yleistä. Äitien mielipiteet älylaitteiden käytöstä vaihtelevat.</p>

LIITE 2: SWOT-ANALYYSI

<p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none">- Korona-viruksen takia kirjoja ei ole tällä hetkellä käytettävissä- Ilmiön tutkimattomuus- Etätyöskentely	<p>Mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none">- Saada vanhemmat havahtumaan/pohtimaan lastensa älylaitteiden käyttöä- Loppuopintojen työ voidaan mahdollisesti tehdä tämän tutkimuksen pohjalta
<p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ilmiön uutuus ja tutkimattomuus- Ajankohtaisuus- Sidoksissa tulevaisuuden ammattiiimme- Ohjaava opettaja on apuna tutkimuksen tekemisessä	<p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none">- Aineistojen saatavuus- Etätyöskentely- Mahdolliset käänkösvirheet

LIITE 3: KUTSU TUTKIMUKSEEN.

Hyvä alle 3-vuotiaan lapsen huoltaja.

Opiskelemme Savonia-ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalalla kättilön tutkinto-ohjelmassa. Teemme opinnäytetyömme Kuopion Perheentalolle aiheesta ”Kokemuksia älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä”. Tutkimuksen tarkoituksena on saada informatiivista tietoa älylaitteiden käytöstä perheissä.

Kutsumme teidät osallistumaan tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtuu anonymisti. Olemme luoneet internettiin kyselyn, johon vastaaminen vie aikaa 20-30 minuuttia. Kysely sisältää erilaisia kysymyksiä älylaittekokemuksista ja niiden käytöstä alle 3-vuotiaan lapsen perheessä. Kysymykset ovat pääosin avoimia kysymyksiä, joten vastaaja voi itse kirjoittaa vastauksen. Pyydämme osallistujia vastaamaan totuudenmukaisesti sekä laajasti käyttäen useita lauseita. Laajat vastaukset helpottavat tutkijoita analysoimaan tuloksia. Kyselyssä emme kysy muita henkilötietoja kuin alle 3-vuotiaan lapsenne tarkan iän.

Toivottavasti kiinnostuitte tutkimukseen osallistumisesta tämän kutsukirjeen myötä. Vastaamalla tähän sähköpostiviestiin voit ilmoittautua tutkimukseen. Linkki kyselylomakkeeseen lähetetään halukaille myöhemmin uudella sähköpostiviestillä.

Kuopion Perheentalolta yhteyshenkilönä toimii koordinaattori Liisa Törn ([REDACTED]), joka lähettää sähköpostilla linkin tutkimukseen. Tutkimuksen ohjaavana opettajana toimii TtM, lehtori Päivi Hoffren Savonia-ammattikorkeakoulusta ([REDACTED]). Tutkijoiden yhteystiedot löytyvät kutsun lopusta. Valmis opinnäytetyö on saatavilla vuoden 2020 loppuun mennessä osoitteessa www.theseus.fi.

Ystävällisin terveisin,

Roosa Almila

Kättilöopiskelija, AMK

Savonia-ammattikorkeakoulu

[REDACTED]

Inkaliina Lyijynen

Kättilöopiskelija, AMK

Savonia-ammattikorkeakoulu

[REDACTED]

LIITE 4: SAATEKIRJE.

Hyvä alle 3-vuotiaan lapsen huoltaja.

Opiskelemme Savonia-ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalalla kättilön tutkinto-ohjelmassa. Teemme opinnäytetyömme Kuopion Perheentalolle aiheesta ”Kokemuksia älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä”. Tutkimuksen tarkoituksena on saada informatiivista tietoa älylaitteiden käytöstä perheissä.

Kiitos, että osallistut tutkimukseen koskien opinnäytetyötämme. Tutkimus toteutetaan kyselylomakkeella Webropol-palvelua käyttäen. Tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa linkin kautta löytyvään kyselyyn vastaamista. Kysely sisältää erilaisia kysymyksiä älylaittekokemuksista ja niiden käytöstä alle 3-vuotiaan lapsen perheissä. Kysymykset ovat pääosin avoimia kysymyksiä, joihin saa vastaaja itse kirjoittaa tekstiä. Pyydämme teitä vastaamaan kysymyksiin totuudenmukaisesti ja mahdollisimman laajasti useammalla lauseella. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa 20-30 minuuttia.

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtuu anonymisti. Tutkimuksesta peräntyminen on mahdollista missä vaiheessa tahansa. Kyselyyn on mahdollista vastata kahden viikon ajan.

Kuopion Perheentalolta yhteyshenkilönä toimii koordinaattori Liisa Törn ([REDACTED]), joka lähettää sähköpostilla linkin tutkimukseen. Tutkimuksen ohjaajana toimii TtM, lehtori Päivi Hoffren Savonia-ammattikorkeakoulusta ([REDACTED]). Valmis opinnäytetyö on saatavilla vuoden 2020 loppuun mennessä osoitteessa www.theseus.fi.

Ystävällisin terveisin,

Roosa Almila

Kättilöopiskelija, AMK

Savonia-ammattikorkeakoulu

[REDACTED]

Inkaliina Lyijynen

Kättilöopiskelija, AMK

Savonia-ammattikorkeakoulu

[REDACTED]

LIITE 5: KYSELYLOMAKE.

Kokemuksia älylaitteiden käytöstä alle 3-vuotiaiden lasten perheissä

1. Kuinka monen kuukauden ikäinen lapsesi on?

2. Mitä älylaitteita alle 3-vuotias lapsesi käyttää? Televisiota ei luokitella tutkimuksessamme älylaitteeksi. Voit valita useamman alla olevista vaihtoehdoista.

Älypuhelin

Tietokone

Älytabletti

Jokin muu, mikä?

3. Mitä lapsesi tekee älylaitteilla?

4. Käyttääkö lapsesi mielestäsi liikaa älylaitteita?

Kyllä

Ei

5. Arvioi ajallisesti lapsesi älylaitteiden käyttöä päivässä. Arvioi aika minuutteina tai tunteina.

6. Millaisissa tilanteissa lapsesi käyttää älylaitteita? Kuvaile tilanteita muutamalla lauseella.

7. Mihin aikaan päivästä lapsesi haluaa älylaitteen käyttöönsä?

8. Jos lapsesi hermostuu, kun kiellät häneltä älylaitteen käytön, miten toimit? Kuvaile muutamalla lauseella.

9. Arvioi ajallisesti omaa älylaitteiden käyttöäsi päivässä. Arvioi aikaa minuutteina tai tunteina.

10. Käytätkö älylaitteita itse silloin, kun vietät aikaa lapsesi kanssa?

11. Kerro, minkälaisia sopimuksia perheessänne on älylaitteiden käyttöön liittyen, jotka koskevat sinua ja alle 3-vuotiasta lastasi.

12. Millä tavoin älylaitteet vaikuttavat mielestäsi sinun ja lapsesi väliseen suhteeseen? Kuvaile muutamalla lauseella.

13. Oletko lapsesi kanssa, kun lapsesi käyttää älylaitteita?

14. Pystyykö lapsesi käyttämään samaa älylaitetta yhtä aikaa toisen perheenjäsenen kanssa?

15. Millaisia hyötyjä koet älylaitteiden tuovan lapsesi elämään?